КПСС XXVII СЪЕЗДИ ВА БУЮК ҒАЛАБАНИНГ 40 ЙИЛЛИГИ ШАРАФИГА

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ● № 32 (8522). ● 14 февраль, 1985 йил ● ПАЙШАНБА ● Баҳоси 3 тийин.

ИЛҒОРЛАРГА ТЕНГЛАШАЙЛИК

1984 ЙИЛГИ Бутуниттифоқ социалистик мусобақаси якунлари яқинда матбуотда эълон қилинди. КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроқлари билан мукофотланганлар орасида областимизнинг Ангрен шаҳри, Бекобод, Тошкент районлари, жами 18 та меҳнат коллективи борлигини ифтихор билан таъкидлаш мумкин.

Партия XXVI съезди, КПСС Марказий Комитетининг кейинги Пленумлари қарорларини оғишмай амалга ошириш йўлида фидокорона меҳнат қилган байроқдор коллективлар ўтган йили салмоқли ютуқларни қўлга киритдилар. Улар 1984 йилни ҳамма соҳаларда зарбдорларча якунлаш, иш сифати ва самарадорлигини ошириш, ўз тармоқлари ривожини тобора жадаллаштириш бўйича юқори кўрсаткичларга эришдилар.

Бутуниттифоқ социалистик мусобақаси якунларига кўра ғолиб деб топилган Ангрен шаҳрининг саноатчилари ўтган йил охиригача пландан ортиқча 2 миллион сўмлик маҳсулот реализация қилдилар. Шунингдек, улар меҳнат унумдорлигини пландан ташқари бир процент ошириш бўйича олган социалистик мажбуриятларини ҳам кўнгилдагидек бажардилар.

1984 йилда ижтимоий ишлаб чиқаришни узлуксиз ривожлантириш борасида Тошкент райони саноатчилари ҳам маълум ютуқларни қўлга киритдилар. Йил давомида пландан ташқари 15,1 миллион сўмлик маҳсулот етказиб берилганлиги районда социалистик мусобақани тобора ривожлантиришга астойдил эътибор қилинганлигидан далолат беради.

Ўн биринчи беш йилликнинг тўртинчи йилида областимиз автомобиль транспорти ходимлари ҳам ёмон ишламадилар. Юк ташиш автомобиль тресты бўйича ўтган йили 51,4 миллион тонна халқ хўжалиги юклари ташилди. Юк обороти 4,6 процент ўстирилди ва у 643,4 миллион тонна-километрни ташкил этди. Бутуниттифоқ социалистик мусобақаси ғолиби бўлган «Ташоблмелиоводстрой» қурилиш бошқармаси ишчилари, Тошкент ошхона мебели ва бошқа мебеллар заводи дурадгорлари, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг Ядро физикаси институти олимлари, Тошкент районидаги Карл Маркс номли колхоз аъзоларининг фидокорона меҳнатлари ҳам партия ва ҳукуматимиз томонидан муносиб тақдирланди.

Муваффақиятларимиз янада кўпроқ ва салмоқлироқ бўлиши мумкин эди. Лекин умуман олганда, ўтган йили саноатчиларимиз ўз имкониятларидан бир мунча паст даражада меҳнат қилдилар. Йил якунлари бўйича баъзи шаҳарлар, районлар, корхоналар, хўжаликлар маҳсулот реализация қилиш планларини уддалай олмадилар. Айрим корхоналар эса ишлаб чиқариш ҳажмини 1983 йилга нисбатан ҳам анча камайтириб юбордилар. Айниқса, Олмалиқ, Чирчиқ шаҳарлари, Оҳангарон, Бўка районларида неча-неча миллион сўмлик турли хил маҳсулотлар кам етказиб берилди. КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг қарорида жуда тўғри таъкидлаб ўтилганидек, жойларда партия, совет, касаба союз ва комсомол органлари социалистик мусобақанинг бунёдкорлик кучини ишлаб чиқаришни муттасил ўстиришни гарантиялайдиган натижаларга эришишга қарата олмадилар. Қолоқликни барча позициялар бўйича бартараф этишга муваффақ бўлинмади.

Пухта, бир маромда ишлашни ташкил этиш, интизом ва тартибни ҳар томонлама мустаҳкамлаб, план топшириқларининг, социалистик мажбуриятларнинг тўлиқ ва ошириб адо этилишини таъминлашда мумкин ва зарур бўлган ҳамма нарсалар қилинди, деб айтиб бўлмайди. Айрим корхоналар, қурилиш ташкилотлари, хўжаликлар сурункасига оқсаб келмоқдалар. Бироқ, жойларда бундай ҳоллар билан ҳамон муросасозликка йўл қўйиляпти. Бу баъзи шаҳар ва район партия комитетлари Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети XVI пленумининг барча бўғиндаги кадрларга план ва мажбуриятларни бажариш учун талабчанликни ошириш, уларни ишчанлик, принципиаллик, камчиликларга муросасизлик руҳида тарбиялаш, топширилган ишни уддалай олмаётган раҳбарлардан қатъийлик билан халос бўлиш тўғрисидаги кўрсатмаларидан тегишли хулосалар чиқармаганликларидан далолат беради.

Мана бир мисол. Область партия комитетининг яқинда бўлиб ўтган пленумида ҳақли равишда танқид қилинганидек, 1984 йилда область бўйича 26 хўжалик давлатга пахта топшириш планини бажара олмади. Бу хўжаликлар пландагидан 8,5 минг тонна кам пахта етказиб бердилар. Оққўрғон районида 5 та, Ўрта Чирчиқ районида 5 та, Пискент районида 4 та хўжалик ана шундай қолоқлар сафидан ўрин олди. Аммо бу хўжаликларнинг ҳаммасида ҳам ҳанузгача ташкилий хулосалар қилинганича йўқ. Ўтган йил якунларига кўра Оҳангарон, Ғалаба районларида йиллик гўшт топшириш планлари, Бўстонлиқ, Паркент, Чиноз районларида сут планларининг бажарилмаганлигини қандай баҳолаш мумкин?!

Ўтган йил Бутуниттифоқ социалистик мусобақаси якунларини кўриб чиққан КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг яқиндаги мажлисида халқ хўжалиги барча тармоқларининг меҳнаткашлари 1985 йилги ва ўн биринчи беш йиллик топшириқларининг муваффақиятли бажарилишини таъминлашга, совет халқи Улуғ Ватан урушида қозонган Ғалабанинг 40 йиллигини, стахановчилик ҳаракатининг 50 йиллигини меҳнат зафарлари билан нишонлашга, Ленин партиясининг XXVII съездини муносиб кутиб олишга даъват этилди. Зотан, КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиуми Раиси ўртоқ К. У. Черненко ўзининг «Ривожланган социализм талаблари даражасига кўтарайлик» мақоласида ёзганидек: «Партиянинг съездга тайёргарлик кўриши халқ хўжалигида етилган силжишларнинг моҳиятига чуқур баҳо беришга ҳам, шунингдек, улар очиб берадиган яқин ва узоқ истиқболларга чуқур баҳо беришга ҳам тайёргарликни ўз ичига олади».

1985 йилги планлар ва социалистик мажбуриятларнинг муваффақиятли бажарилиши пировард натижада экономикага партиявий раҳбарлик савиясига, шаҳар ва район партия комитетларининг, ҳар бир бошланғич, цех партия ташкилотининг, ҳар бир партия группасининг иш услубига боғлиқдир. Белгиланган янги марраларни эгаллаш учун бошқарув системасининг барча бўғинларида аниқ, конкрет тадбирлар ишлаб чиқилмоғи керак. Жойларда ташкилий-оммавий, сиёсий-тарбиявий ишларни янада кенг авж олдирмоқ лозим.

Областимиз меҳнаткашлари халқ хўжалиги ишларини анча самарали олиб бориш учун барча қулайликларга эгадирлар. Демак, беш йилликнинг якунловчи йилида зарбдорларча меҳнат қилиш мумкин ва лозим. Режалаштирилган катта вазифаларнинг бажарилишини таъминлаш — жонажон Коммунистик партиямизнинг бўлажак XXVII съездини муносиб кутиб олиш юзасидан КПСС Марказий Комитетининг даъватига амалий жавобимиз бўлсин.

Социалистик мусобақа байроғини тобора баланд кўтарайлик! 1985 йил планлари ва мажбуриятларини тўлиқ адо этиш учун бутун куч ва имкониятларни сафарбар этайлик!

Мусобақа ғолибларининг сафи тобора кенгайсин!

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ ИШЛАРИ КУНДАЛИГИ

КЎКЛАМГИ ЭКИШГА ТАЙЁРМИСИЗ?

ЎЗ ВАҚТИДА, СИФАТЛИ

БУ КОЛХОЗДА сўнгги йилларда мавжуд машина ва механизмлар доимо 1 февралгача мавсумга шай қилиб қўйилади. Анъанага содиқ қолган колхоз ремонтчилари 1985 йилда ҳам унумли меҳнат қилишди. Ҳозиргача 45 та чопиқ, 21 та транспорт, 11 та ҳайдов тракторлари, 18 та сеялка, 22 та культиватор, 7 та ОВХ пуркагичлари ва 244 борона тайёрлик чизиғига келтирилди.

— Колхозимизда ремонт ишлари группа усулида ташкил этилган, — дейди тажрибали механизатор Турғун Холхўжаев. — Масалан, биринчи группадаги ремонтчилар мавсумий машина-механизмларни дала ишлари тугаши билан дарҳол ремонт қилишга киришадилар. Тайёр бўлган техникаларнинг кераклилари далага олиб чиқилгач, қолган группа иккинчи қисм машина ва механизмларни ремонт қилишга киришади. Шу тариқа ҳар бир техника ўз муддатида ремонтдан чиқарилади.

Колхозда техникалар ремонти устидан назорат ҳам яхши йўлга қўйилган. Тажрибали механизаторлар ва мутахассислардан ташкил этилган сифат комиссияси ҳар бир трактор, ускуна ва механизмларни кўздан кечириб, сўнг қабул қилади. Бу дала ишлари айни қизиган кезларда ҳам тракторлардан унумли фойдаланиш имконини бераётир.

Ремонтчилар ўртасидаги мусобақада Холмат Рўзибоев, Йўлдош Саидов сингари механизаторлар, Аҳмад Алибоев, Раҳмон Зиёдов, Рустам Исломов сингари пайвандчи ва слесарлар пешқадамлик қилишяпти.

Ф. МУҲИДДИНОВ,
Чиноз районидаги Охунбобоев номли колхоз.

НАЗОРАТ КУЧАЙТИРИЛДИ

«ДАЛВАРЗИН» совхози уруғлик пахта етиштирувчи хўжалик ҳисобланади. Ўтган йили хўжалик пахтакорлари мавжуд 2570 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 32,2 центнердан ҳосил олиб, давлатга 8300 тонна қимматбаҳо хомашё етказиб бердилар. Шундан 3400 тоннасини уруғлик пахта ташкил этди. Бу планда белгиланганидан салкам минг тонна кўпдир.

Совхоз пахтакорлари ўн биринчи беш йилликнинг сўнгги йилида бу ютуқларни янада мустаҳкамлаш учун курашмоқдалар. Айни кунларда ана шу эзгу ният йўлида дала ишларини авж олдирмоқдалар, баҳорги экин-тикин ишларига техникани ҳар томонлама пухта созлаб қўйишга ҳаракат қилмоқдалар.

Яқинда совхоз марказий ремонт устахонасида бўлганимизда бунга қатъий ишонч ҳосил қилдик. Хўжаликда ремонтчилар ва слесарлар учун барча зарур шарт-шароитлар яратиб берилган. Устахоналардаги тозалик, саранжом-саришталик киши эътиборини жалб этади. Сифатли ремонтдан чиқарилган техникалар майдончаларга қатор қилиб қўйилган.

Устахонанинг мотор цехида эса иш қизғин давом этмоқда. Моторист Сервер Топозов ҳозиргина ремонт қилинган МТЗ-80 двигателини салт ҳолда ишлатиб, синаб кўрмоқда.

— Биз асосий ремонт ишларини шу ерда бажарамиз, — дейди совхоз бош инженери Муҳаммаджон Эргашев. — Бу йил қиш об-ҳавосининг совуқ келиши ишимизни бирмунча қийинлаштириб юборди. Дала юмушлари ҳам муддатидан чўзилиб кетди. Қолаверса, кўкламги экиш пайтида ишимиз янада тиғизлашиши сир эмас. Чунки далалардаги кузги-қишки тадбирлар уст-ма-уст ёққан қалин қор туфайли ўз вақтида бажарилмай қолди. Бу эса яқин кунларда техникадан янада самаралироқ фойдаланишни талаб қилади. Шу боисдан ҳам совхозимиз механизаторлари, механик ва слесарлари ўз зиммаларидаги масъулиятни чуқур ҳис этган ҳолда меҳнат қилмоқдалар.

Дарҳақиқат, хўжаликда техника ремонти алоҳида назорат қилиб борилмоқда. Бугунги кунга қадар мавжуд 30 та ҳайдов, 57 та чопиқ тракторлари, 33 та сеялка 28 та ПГС мосламаси, 44 та культиватор, 9 та грейдер, 130 комплект сихмола ва бошқа механизмлар сифатли ремонтдан чиқарилиб, старт чизиғига келтириб қўйилди. Совхознинг бўлимлари устахоналарида ҳам сўнгги ремонт ишлари амалга ошириляпти. Бу борада Ҳасан Курт ўғли, Ҳаким Жўраев, Эргаш Ортиқов, Нишон Шодиев сингари 50 дан ортиқ ремонтчи ва механизаторлар самарали меҳнат қилишяпти.

Р. ЭСОНОВ.

РИВОЖЛАНГАН СОЦИАЛИЗМНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ ЙЎЛИДАН

КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиуми раиси К. У. Черненконинг «Ривожланган социализмни такомиллаштириш йўлидан» номли китоби босилиб чиқди. Китобга 1984 йил февралидан кейинги даврдаги нутқлар, мақолалар ва бошқа материаллар киритилган.

Китоб ўртоқ К. У. Черненконинг КПСС Марказий Комитети 1984 йил 13 февралда ўтказилган навбатдан ташқари Пленумидаги нутқи билан очилади. Нашр материаллари ўтган йилда бўлган ҳамда КПССнинг стратегияси ва тактикасини янада ижодий ривожлантиришга катта таъсир ўтказган энг муҳим воқеаларни акс эттиради, Коммунистик партия, унинг Марказий Комитети, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси ички ва ташқи сиёсий фаолиятининг кўп соҳаларини ўз ичига олади.

КПССнинг бунёдкорлик фаолияти, шу даврда партиянинг КПСС XXVI съезди, Марказий Комитет Пленумлари қарорларини бажариш соҳасида кўрган кенг миқёсли тадбирлари мамлакатнинг иқтисодий қудратини янада ошириш, унинг мудофаа қудратини мустаҳкамлаш, совет халқининг фаровонлигини юксалтириш, янги инсонни тарбиялаш мақсадларини кўзлади, термоядро уруши хавфига қарши, мустаҳкам тинчлик учун, социализмнинг жаҳон майдонидаги позицияларини мустаҳкамлаш учун тинимсиз курашишга қаратилди.

Ўртоқ К. У. Черненконинг жамиятимиз эришган социал етуклик даражаси хусусида, коммунизм қурилиши билан бевосита боғлиқ вазифаларни ҳал этишдан аввал ривожланган социализмнинг тарихан узоқ давом этадиган босқичидан ўтиш зарурлиги хусусида ишлаб чиққан жуда муҳим назарий хулосалари партиянинг бундан буёнги фаолияти учун белгиловчи аҳамиятга эга бўлади.

Китобда совет экономикасини ривожлантириш, етилган иқтисодий ва социал вазифаларни ҳал этишда партиянинг ролини ошириш масалалари катта ўрин олади. Константин Устинович Черненко КПСС Марказий Комитетининг 1984 йил февраль, апрель ва октябрь Пленумларида, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг 1984 йил ноябридаги мажлисида ва КПСС Марказий Комитетининг янги таҳрирдаги КПСС программасини тайёрловчи комиссиясининг ўша йил апрелидаги мажлисида сўзлаган нутқларида, «Ривожланган социализм талаблари даражасига кўтарайлик. КПСС назария, стратегия ва тактикасининг баъзи актуал проблемалари» мақоласида кенг миқёсли умумпартиявий, умумдавлат проблемалари ўртага қўйилган. Ҳозирги босқичда партиянинг раҳбарлик роли ижтимоий турмушнинг ҳамма соҳаларида ошиб бораверишии китобда таъкидланган.

Китобда партия Марказий Комитетининг, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг социалистик демократияни, жамиятимиз бутун сиёсий системасини янада такомиллаштириш замирида халқ оммаси активлигини ошириш резервларини ҳаракатга келтириш соҳасидаги кўп қиррали фаолияти атрофлича кўрсатилган.

Ўртоқ К. У. Черненко партия идеологик, сиёсий-тарбиявий фаолиятининг савияси ва самарадорлигини оширишнинг етилган масалаларини таҳлил этар экан, ривожланган социализмни такомиллаштириш ғояси назарий ишгагина эмас, шу билан бирга бутун пропаганда, тарбия ишига ҳам асос қилиб олиниши лозимлигига эътиборни қаратади.

КПСС Марказий Комитети, унинг Сиёсий бюросининг актив, жанговар ташқи сиёсий фаолияти китобда яққол ва ишонарли тарзда баён этилган. Бу фаолият партиянинг ички сиёсати билан, КПССнинг совет кишилари тинч бунёдкорлик меҳнатини таъминлаш йўлидаги кураши билан чамбарчас бирликда кўрсатилган.

Китобни Сиёсий адабиёт нашриёти чиқарган ва Москвадаги «Красний пролетарий» босмахонаси чоп этган.

(ТАСС).

ЯНА ТЕКШИРИБ КЎРМОҚДАМИЗ

МЕН қарийб ўттиз йилдан буён механизаторлик қиламан. Ўтган йиллар давомида бир нарсага қатъий ишонч ҳосил қилдим: техникага суянган деҳқон ҳеч кам бўлмайди, албатта ўз мақсадига эришади. Аммо бунинг учун техникани кўз қорачиғидек асраб-авайлаш, унинг умрини узайтириш чора-тадбирларини кўриб иш юритиш лозим.

Бизда техникага ҳамиша катта эътибор билан қаралади. Жумладан, бу йил ҳам баҳорги экин-тикин ишларига мавжуд техникаларни ўз вақтида шай қилиб қўйиш учун кўп ишлар амалга оширилди. Мавжуд 26 та ҳайдов, 52 та чопиқ тракторлари, 26 та плуг, 166 комплект сихмола ва 66 та сеялка сифатли ремонтдан чиқарилди.

Ремонт ишларини тез ва соз муддатларда ўтказишда ёш механизаторларимиз, тажрибали слесарларимиз билан бир қаторда ветеран тракторчилардан Эрон Исоқов, Кенжа Умртоевлар ҳам ўзларининг муносиб улушларини қўшдилар. Яқинда бўлиб ўтган ўзаро текширишда улар ўз агрегатларини мавсумга пухта шайлаб қўйганликлари маълум бўлди.

Хўжалигимиз механизаторлари айни кунларда ремонтдан чиқарилган техникаларни яна бир бор диққат билан кўздан кечирмоқдалар.

Н. ШОДИЕВ,
Коммунистик районидаги Свердлов номли колхоз механизатори.

ҒОЛИБЛАРГА БАЙРОҚЛАР

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, Ўзбекистон касаба союзлари республика Совети ва Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитети Ўзбекистон ССР министрликлари, идоралари, Қорақалпоғистон АССР, областлар, Тошкент шаҳри бирлашмалар ва корхоналарнинг 1984 йилнинг IV квартали мобайнида ишлаб чиқаришни ошириш, халқ истеъмол моллари турини кўпайтириш ва сифатини яхшилаш юзасидан республика социалистик мусобақаси якунларини кўриб чиқдилар.

Қуйидагилар социалистик мусобақа ғолиблари деб топилиб, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, Ўзбекистон касаба союзлари республика Совети ҳамда Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроқлари билан мукофотландилар:

Ўзбекистон ССР Енгил саноат министрлигининг **Самарқанд трикотаж фабрикаси.** Бу фабрика халқ истеъмол моллари ишлаб чиқариш планини 109,7 процент ва янгилик индекси қўйилган буюмларни ишлаб чиқариш планини 120,5 процент бажарган, буюмларни етказиб бериш шартномасида белгиланган мажбуриятларни ҳисобга олган ҳолда маҳсулот реализация қилиш ва Давлат сифат белгиси қўйилган маҳсулот ишлаб чиқариш планини адо этган, маҳсулотни кўпайтиришнинг ҳаммасига меҳнат унумдорлигини ошириш ҳисобига эришган;

Ўзбекистон ССР Маҳаллий саноат министрлигининг **Тошкент электр рўзғор асбоблари заводи.** Бу завод халқ истеъмол моллари ишлаб чиқариш планини 106,3 процент бажарган, уларни ишлаб чиқаришни 1983 йилнинг IV кварталига нисбатан 12,5 процент кўпайтирган, буюмларни етказиб бериш шартномасида белгиланган мажбуриятларни ҳисобга олган ҳолда маҳсулот реализация қилиш планини, ишлаб чиқариш чиқиндиларидан буюмлар тайёрлаш ва Давлат сифат белгиси қўйилган буюмлар ишлаб чиқариш топшириғини бажарган;

«Ўзбексельмаш» ишлаб чиқариш бирлашмаси. Бу бирлашма халқ истеъмол моллари ишлаб чиқариш планини 105,5 процент бажарган, уларни ишлаб чиқаришни 1983 йилнинг IV кварталига қараганда 50,9 процент кўпайтирган, буюмлар етказиб бериш шартномасида белгиланган мажбуриятларни ҳисобга олган ҳолда маҳсулот реализация қилиш планини адо этган.

Ўзбекистон ССР 50 йиллиги номли Тошкент лакбўёқ заводи, Ўзбекистон ССР Озиқ-овқат саноати министрлигининг Қарши ёғ экстракция заводи, Ўзбекистон ССР Маҳаллий саноат министрлигининг Уйчи шойи тўқиш ишлаб чиқариш бирлашмаси, Ўзбекистон ССР Гўшт ва сут саноати министрлигининг Олмалиқ гўшт комбинати халқ истеъмол моллари ишлаб чиқариш борасида яхши ишлаганлиги қайд этилди.

Ўзбекистон ССРнинг бир қанча асосий кўрсатгичларни бажармаган министрликлари ва идораларига, Қорақалпоғистон АССРга, областлар ва Тошкент шаҳрига 1984 йил IV квартали иш якунларига кўра Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, Ўзбекистон касаба союзлари республика Совети ва Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроқлари берилмади.

Олти минг тонна чиқарилди

ТОШКЕНТ районидаги Ленин номли колхоз деҳқонлари баҳорги мавсумга пухта ҳозирлик кўрмоқдалар. Хўжаликда, айниқса, далага маҳаллий ўғит чиқариш ишларига алоҳида эътибор берилмоқда. Шу мақсадда ўғит жамғарувчи махсус ҳосил бригадаси тузилди. Бригадага 5 та машина, 12 та прицепли трактор ва бошқа зарур техникалар бириктириб қўйилди.

Бригада коллективи техника воситаларидан унумли фойдаланиб, ҳозирга қадар далаларга 6 минг тоннага яқин маҳаллий ўғит чиқарди. Бунда механизаторлардан Бахтиёр Исматов, Турғун Назаров, Зикир Холиқов, Абдураҳим Ғуломов, Тошканбой Қолжоновларнинг ҳиссалари катта бўлди. Уларнинг ҳар бири кунига 15—20 тоннадан маҳаллий ўғитни кам ҳосилли майдонларга ташиб келтирмоқдалар.

Т. ЖЎРАЕВ.

● ОҚҚЎРҒОН районидаги Ботинцев номли колхоз пахтакорлари мавсумга ҳар томонлама пухта ҳозирлик кўришмоқда. Хўжаликда айниқса, техника ремонтига катта аҳамият берилмоқда. Ҳозиргача мавжуд 15 та ҳайдов, 29 та чопиқ тракторлари, 14 та сеялка, 29 та культиватор, 60 комплект барона тўла ремонтдан чиқариб қўйилди. Суратларда: (чапдан) тажрибали механизатор Абулқосим Мирзаев, бош инженер Тошмурод Тожиев, механик Тўлаган Файзиев, колхоз раиси Омонкелди Ковшутов ва механизатор Эгамқул Жўраев ўртоқлар техникалар ремонти сифатини кўздан кечиришмоқда; мавсумга шай машина ва механизмлар.

Ж. Тўраев фотолари.

ЮКСАЛИШ ЙИЛЛАРИ

Чиноз райони партия ташкилоти ўзининг 50 йиллик юбилейига сиёсий, иқтисодий ва маданий қурилишнинг барча соҳаларида улкан ютуқларни қўлга киритган ҳолда келди. Район коммунистлари ва барча меҳнаткашлари ўн биринчи беш йилликнинг ўтган даври мобайнида кўплаб миқдорда деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотлари етиштиришга муваффақ бўлдилар. Эл хирмонига салкам 127 минг тонна «оқ олтин» етказиб берилди. Қарийб 170 миллион сўмлик саноат маҳсулоти реализация қилинди. 50 миллион сўмликка яқин капитал маблағ ўзлаштирилди.

Район хўжаликлари эндиликда ўз замонавий техникасига ва илғор технологиясига эгадир. Пахтазор ва ғаллазорларда мингдан ортиқ трактор ва комбайнлар ишлаяпти. Замонавий лойиҳа асосида қурилган кўркам посёлкалар, колхоз ва совхоз марказларида чинозликларнинг яйраб яшашлари ва меҳнат қилишлари учун барча шароитлар яратиб берилган.

Бундан эллик йил муқаддам ҳозирги кўркам иморатлар ўрнида паст кулбалар ястанган, бепоён пахтазорлар ўрни одам кириб бўлмайдиган тўқайзор эди.

Кексалар билан суҳбатлашсангиз, бундан ярим аср олдинги даврнинг қандай бўлганлигини ҳеч бўямай гапириб беришади. Ўшанда барча категориядаги хўжаликларнинг суғориладиган ва лалмикор ерлари 10 минг гектардан хиёл кўпроқ эди. Ҳар гектар майдондан ўртача 12 центнердан пахта, салкам 5 центнердан ғалла ҳосили олинар эди. Пахтачиликда меҳнатнинг 22,3 проценти механизациялашган эди, холос. Боғлар, узумзорлар, жуда ҳам кам эди.

Меҳнаткашларнинг уй-жой шароити ҳам мутлақо талабга жавоб бермас эди. Ҳар бир киши ҳисобига 2,1 квадрат метр турар-жой майдони тўғри келар эди. 1935 йил 1 апрелида бўлиб ўтган Чиноз район партия комитети ташкилий бюро мажлисида аҳволни тубдан яхшилаш масаласи алоҳида муҳокама қилинди. Ташкилий бюро аъзолари ҳар ойда тўрт-беш марта йиғилишиб, 10—15 та масалани муҳокама қилишарди. Чунки тезкорлик билан ҳал этилиши лозим бўлган масалалар жуда ҳам кўп бўларди.

Йиллар ўтиши билан камчиликлар чекиниб борди. 1936 йилнинг январига келиб районда 11 та бошланғич партия ташкилоти тузилди. Улар сафига 199 коммунист бирлашган эди. Қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлашни кўпайтиришда коммунистлар катта ташкилотчилик ишларини олиб бордилар. Бюро мажлисларида партия ташкилотлари сафини мустаҳкамлаш, омма орасида олиб борилаётган ташкилотчилик ва сиёсий ишларни кучайтириш, техника, ер, сувдан самарали фойдаланиш масалалари тез-тез муҳокама қилинар эди. Ўша кезларда гектарлар самарадорлигини ўстириш, колхоз тузумини мустаҳкамлаш, партия аграр сиёсатини амалга ошириш энг муҳим вазифалардан ҳисобланар эди.

Айни пайтда қишлоқ хўжалигини механизациялаш масаласи ҳам биринчи ўринга чиқа бошлади. Дастлабки икки йил давомида 140 киши тракторчилик курсини тамомлади. Уларнинг учдан бир қисми аёллар эди. Ўша кезларда Чиноз ерларини ўзлаштириш мақсадида Фарғона водийсидан янги-янги оилалар кўчиб кела бошлади. Район партия ташкилоти уларни қабул қилиш ва жойлаштириш билан жиддий шуғулланди. Ишчи кучларини тўғри тақсимлаш юзасидан конкрет тадбирлар белгиланди.

Олиб борилган катта ташкилотчилик ва сиёсий ишлар тезда ўз самарасини берди. 30-йиллар охирида 5 та колхоз гектар бошига 30 центнерга етказиб «оқ олтин» ҳосили йиғиштириб олди. Айрим бригадаларда ва звеноларда ҳосилдорлик 40—50 центнерга етди. Миллионер хўжаликлар сони 9 та эди. Одамларнинг даромади ҳам кўпайди. Ўша кезларда Чиноз мамлакат бўйича етиштирилган каучук уруғининг 35 процентини етказиб берди. Районда эллик центнерчи звенолар ҳаракати кенгайди.

ЧИНОЗ РАЙОНИ 50 ЁШДА

Немис фашистлари бошлаган уруш тинч ҳаётга раҳна солди. «Ҳамма нарса фронт учун, ғалаба учун» деган шиор Чиноз районида ҳам баралла янгради. 1941 йилда район меҳнаткашлари келгуси йил ҳисобига 1637 килограмм жун, 8439 килограмм гўшт, 20 минг донага яқин тухум, 60 тонна беда пичани топширди. Уч ой ичида фронт учун кўплаб миқдорда пул, иссиқ кийим-бошлар юборилди. Будённий номли колхознинг ўзи 195 та телогрейка ва қалпоқ жўнатди. Район бўйича эса 15 минг сўмлик мана шундай иссиқ кийим-бошлар тайёрланди. Айни пайтда фронтга кетганлар оиласи устида ҳам ғамхўрлик кучайди. Қизил армиячилар оиласига қарашли 475 та уй ремонт қилинди, 395 та квартира ажратилди, 500 кубометрдан кўпроқ ўтин тарқатилди. 1300 дан ортиқ ҳарбий хизматчиларнинг оиласи моддий ёрдам олди.

Чинозликлар ленинградлик жигарбандларини ҳам унутишмади. 1 Май арафасида Нева бўйидаги шаҳар меҳнаткашларининг фарзандларига ва Ленинград фронти жангчиларига кўплаб совға-саломлар жўнатилди. Шимолий Тошкент канали қурилишида, катта Ўзбек трактини ремонт қилишда чинозликлар ҳаммадан кўра кўпроқ ҳисса қўшдилар.

Урушдан кейинги йилларда чинозликлар яна янги-янги марраларни кўзлаб курашга отландилар. Айниқса, КПСС Марказий Комитетининг 1965 йил март Пленумидан сўнг колхозларда катта социал-иқтисодий ўзгаришлар рўй берди. Қишлоқ хўжалигининг моддий-техника базаси янада мустаҳкамланди. Қўрилган тадбирлар меҳнат унумдорлигини, экинлар ҳосилдорлигини оширишга ёрдам берди.

Агар тўққизинчи беш йилликнинг охирларида ҳар гектар ердан 34,6 центнердан пахта ҳосили йиғиштириб олинган бўлса, 1980 йилга келиб бу кўрсаткич 38,6 центнерга кўтарилди. Ўшанда область бўйича ўртача 35,7 центнердан пахта олинган эди. Ўнинчи беш йилликда эришилган ютуқлар яна ҳам салмоқли бўлди. Олдинги беш йилликка нисбатан саноатда ўсиш суръати 117,2 процентни ташкил этди. Қишлоқ хўжалиги соҳасида ҳам катта ютуқлар қўлга киритилди. Ўнинчи беш йилликда қишлоқ хўжалиги ва чорвачилик маҳсулотларини етиштириш олдинги беш йилликка нисбатан 15,1 процент кўпайди.

Ишлаб чиқариш самарадорлигининг ошиши билан хўжаликларнинг даромади ҳам кўпайди. Биргина «Октябрь 40 йиллиги» колхози чорвачиликнинг ўзидан 268 минг сўмлик фойда олди. Бу хўжаликда қишлоқ хўжалиги барча тармоқлари рентабеллидир.

Олинаётган даромад ҳисобига катта ҳажмда қурилиш ишлари бажарилмоқда. Ўтган беш йилликда районда 24 минг квадрат метрдан кўпроқ турар-жой, 2600 ўқувчи ўринли 3 та мактаб, 100 койкали туғруқхона, 8 та болалар боғчаси, 2 та клуб, 16 та савдо ва умумий овқатланиш корхоналари қурилди. Қишлоқларни ободонлаштиришга 1 миллион 200 минг сўмлик маблағ сарфланди.

Саноат ва қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари ишлаб чиқариш йилига ўрта ҳисобда беш процентдан ортиб бораяпти. Ўн биринчи беш йилликнинг ўтган даврида корхоналарда бирқатор янги цехлар қурилди, кўплаб бригадалар пудрат усулида ишлашга ўтказилди.

КПСС Марказий Комитетининг 1982 йил май ва 1984 йил октябрь Пленумлари қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришини янада юксалтириш йўлларини белгилаб берди. Чинозликлар партия қўйган вазифаларни амалга ошира бориб, йил сайин кўпроқноз-неъматлар етиштиришга муваффақ бўлмоқдалар. 1980 йилга нисбатан қишлоқ хўжалиги ва чорвачилик маҳсулотлари етиштириш 110,2 процент ўсди. Ўтган йили ҳам пахта, дон, сабзавот, картошка, гўшт ва бошқа хил маҳсулотлар етиштириш топшириқлари муддатидан олдин адо этилди.

Ўтган ярим аср Чиноз учун кураш ва юксалиш йиллари бўлди. Бу курашда янги-янги қаҳрамонлар туғилди. Ҳозирги кунда «Қизил Октябрь» колхозидан Э. Очилов, Навоий номли колхоздан Ў. Акромов, Охунбобоев номли колхоздан А. Бекмуродов, «Чиноз» наслчилик совхоз-техникумидан Ф. Бекқулова каби донгдорлар номи областимизда яхши таниш. Улар ўн биринчи беш йиллик топшириқларини муддатидан олдин бажариш, партиямизнинг бўлажак XXVII съездини муносиб кутиб олиш юзасидан бошланган социалистик мусобақанинг олдинги сафларида келмоқдалар.

А. АБДУҚОДИРОВ,
Тошкент область партия комитети партия архивининг мудири.
П. ЦАПЛИН,
илмий ходим.

---

24 ФЕВРАЛЬ — Ўзбекистон ССР Олий Совети ва маҳаллий Советларга сайловлар куни

ХАЛҚ НОМЗОДЛАРИ

ГЕЛИОПОЛИГОН ЙИГИТЛАРИ

ИККИ ЎРТОҚ ҳар куни шу йўлдан юришади. Мактабдан чиқиб, Чирчиқ дарёси ёқалаб кетишади. Бу йўл узоқроқ бўлсаям болалар шу томондан юришни ёқтиришади. Сабаби — қирғоққа сув салқини уриб туради. Айниқса, комбинатга шағал тортиб бераётган земснарядни томоша қилиш болалар учун гаштли.

— Чирчиқ энг яхши дарё, — деди бир куни Рустам ўртоғига.— У бизнинг қишлоқдан оқиб ўтади. Қум-шағалга бой. Бўлмаса комбинат қурилмасди. Мен келажакда шу комбинатга ишга кираман. Аввал ўқийман.

У айтганини қилди. 1969 йили саккизинчи синфни тугатиб, Тошкент қурилиш техникумининг кечки бўлимига ўқишга кирди. Кундузи эса қурилишда ишлай бошлади. Уни ғишт терувчига шогирд қилиб қўйишди.

Рустам ҳар ҳафта уйига келиб туради. Аҳмад ота ўғлининг кўзларига синчиклаб термулади. «Ҳаётга биринчи мустақил қадам қўйди. Синовдан яхши ўтармикин?» Колхозда узоқ йил ҳосилот бўлган кекса деҳқонни шу нарса ташвишга соларди. Назарида боланинг кўзлари киртайиб қолгандай. Ҳа, ўн етти ёшлик ўспиринга ғишт териш осонмас. Айниқса, қиш кунлари.

Бир куни ота ўғлини ёнига ўтқазиб, узоқдан гап бошлади:

— Ўқишинг ўзингга ёқадими?

— Ёқади.

— Ишингчи?

— Бироз оғирроқ, ота.

— Ишнинг енгили бўлмайди. Айниқса, аввал мақсад қилиб, кейин қийин, дейиш уят...

Бу гаплар Рустамнинг хотирасида муҳрланиб қолди. Кейинчалик, ғишт териш устаси бўлганида ўз шогирдларига отасининг гаплари йўсинида маслаҳат берадиган бўлди.

1975 йили техникумни битириб, Чиноз қурилиш материаллари ва конструкциялари комбинатининг техник назорат бўлимига назоратчи мастер бўлиб ишга келди. Беш йилдан сўнг эса цех бошлиғи бўлди.

1983 йилнинг июнь кунларидан бирида комбинатда комплекс бригада ташкил этилди. Бу бригада, алоҳида, муҳим буюртмаларни бажариши лозим эди. Бригадага Рустам Аҳмедов бошлиқ қилиб тайинланди. Комплекс бригада дастлабки ой планини ошириб бажарди. Ой охирида «Главсредазирсовхозстрой» бош бошқармасининг махсус комиссияси комбинатга келди. Мутахассислар Рустам Аҳмедов бригадаси иши билан танишиб юқори баҳо бердилар.

— Муҳим буюртмани ишонса бўлади,— дейилди комиссия хулосасида.

Шундан сўнг бригада Тошкент мотор заводи қурилиши учун 262 та баҳайбат колонна тайёрлаб бериш тўғрисида буюртма олди.

Буюртма Рустамни бутунлай комбинатга боғлаб қўйди. У кўпинча сменадан кейин ҳам иш жойида қолиб кетадиган бўлди.

Бедор ўтган кечалар эвазига буюртма муддатидан йигирма етти кун аввал аъло сифат билан бажарилди. Комбинат дирекцияси буюртмачи қурувчилардан бригада номига раҳматнома олди.

«Гелио» юнонча сўз бўлиб, қуёш демакдир. Фанда гелиограф, гелиометр, гелиоскоп, гелиотерапия сингари ўнлаб иборалар маълум. 1983 йилдан Чиноз қурилиш материаллари ва конструкциялари комбинатида «гелиополигон» сўзи тез-тез тилга олинадиган бўлди. Комбинатга Москвадан 21 дона гелиоқопқоқлар келтирилиб, Рустам Аҳмедов бригадасига топширилди. Бу қуёш нуридан иссиқлик олиб, темир-бетон қуймасини қуритадиган полиэтилен қопламали мосламалар эди. Шундай қилиб, бригада иш участкаси гелиополигон бўлиб қолди. 1984 йилнинг 15 апрелидан 15 октябригача гелиополигон ишлаб турди. Гелиоуслуб билан йиллик пландаги 4000 куб метр ўрнига 4100 куб метр темир-бетон плиталар тайёрланди. Бунда жами 479 гигакалория иссиқлик энергияси тежаб қолиниб, комбинатга қарийб 3000 сўмлик иқтисодий фойда келтирилди.

— Янги усулни ўзлаштириб олиш ўз-ўзидан бўлгани йўқ,— дейди бригадир. Унинг фикрини қолипловчи Комил Нишонов давом эттирди.

— Гелиоқопқоқларни биринчи марта ишлатганимизда «шу целлофан бетонни қурита оладими», деб ҳайрон бўлгандик. Ўн икки соатда қуритиб қўйибди.

Цех бошлиғи Зокир Жамолов суҳбатга қўшилди:

— Лекин бригада йил давомида пландаги 14 минг 100 куб метр ўрнига 15 минг 500 куб метр темир-бетон маҳсулотлари тайёрлаб, ишончни оқлади.

— Сифатчи?

— Ўтган йилнинг январь ойида маҳсулот сифати учун комбинат бригадалари ўртасидаги кўчма вимпелни олган эдик. Ҳозиргача ўзимизда. Бундан кейин ҳам қўлдан бермоқчи эмасмиз,—деди бригадир.

19 кишидан ташкил топган бу коллективдаги аҳиллик-иноқлик ҳақида ҳикоя қилиш шарт эмас. Йигитлар ишни дўндириш билан бирга келажак ҳақида ҳам жиддий мушоҳада юритишади. Уларнинг кўпчилиги сиртдан ўқиб ўз билимларини оширишаётир. Қолипловчи Эркин Сангилов Тошкент Политехника институтида, Алишер Каримов эса Тошкент Давлат университетида сиртдан таҳсил олишмоқда.

— Бу йил кран машинисти Эркин Қодиров ҳам университетнинг сиртқи бўлимига ўқишга кирди, тарихчи бўлмоқчи,— қўшимча қилди қувониб бригадир.

— Улар ўқишни битиргач, бригадада қолишолмас...

— Аммо қаерда бўлишса ҳам гелиополигонни эсдан чиқаришмайди. Уларнинг ажойиб ишлари бригадамизнинг янги авлоди учун анъана бўлиб қолаверади.

Яқинда бригада ҳаётида яна бир катта воқеа юз берди. Бригадир Рустам Аҳмедов Тошкент область Совети депутатлигига номзод қилиб кўрсатилди. Юксак ишонч бригада ёшларининг қувончига қувонч қўшди. Улар бригаданинг умумий йиғилишида халқ ишончи бутун коллектив зиммасига катта масъулият юклашини таъкидлаб, 1985 йил учун юксак социалистик мажбуриятлар қабул қилдилар. Бу йил 15 минг 600 куб метр темир-бетон буюмлари тайёрлаш планлаштирилган. Ёшлар бунга қўшимча яна 150 куб метр маҳсулот ишлаб чиқаришга қарор қилишди. Маҳсулот таннархи эса планга қўшимча 0,5 процентга арзонлаштирилади.

Гелиополигондан ўнлаб машиналар темир-бетон маҳсулотларини ортиб чиқадиган кунлар яқинлашмоқда. Улар Жиззах, Тошкент, Қарши, Янгиер қурилишларига йўл олади. Бу йил Тўрткўл йигирув фабрикаси, Россиянинг ноқоратупроқ ерларига ҳам гелиополигоннинг аъло сифатли қурилиш материаллари жўнатилади.

А. РАҲИМОВ.

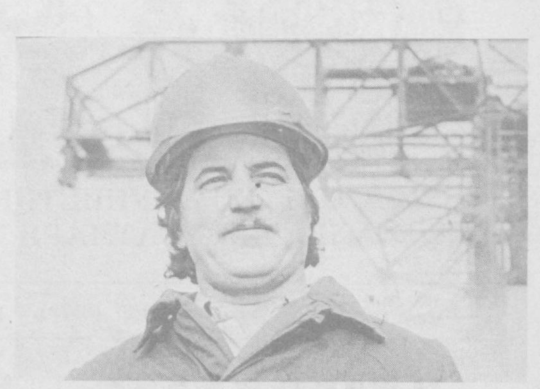

Суратда: Р. АҲМЕДОВ.

Т. Гибадулин фотоси.

Гулбиби аянинг накази

АГИТПУНКТ мудири Исмоил Ғуломов бугунги ишга якун ясаб, навбатдаги вазифаларга тўхталар экан, энг яхши агитаторлардан бири, 96-ўрта мактаб ўқитувчиси Тўғаной Аъзамовага шундай деди:

— Аввал келишилганидек, сиз эрталаб Гулбиби ая билан суҳбатлашгани борасиз-а, унутиб қўймадингизми?

— Йўқ, иш планимизни ҳар куни кўздан кечириб боряпман, — жавоб берди педагог.

...Тўғаной эртаси кун барвақт уйдан чиқди-ю, Тўхтасин Жалилов кўчаси томон йўл олди. У Гулбиби ая Файзиеванинг шу кўчада, 6-уйда яшашини яхши билади.

Гулбиби ая 80 ёшдан ошган табаррук онахонлардан эмасми, ҳар куни қўни-қўшнилар у кишини зиёрат қилишга чиқиб туришади. Мана бугун ҳам Лутфиниса опа билан Марғубахонлар шу ерда эканлар. Улар агитаторни илиқ кутиб олишди. Суҳбат қизиб кетди.

— Менга қара, агитатор қизим, — деб қолди гап орасида ая, — аввалги сайлов арафасида депутатимизга наказ бериб, хонадонларда жилдираб қолган водопровод сувини кўпайтириб олган эдик. Янги сайлов баҳонаси билан яна бир камчилигимизни тўғрилаб олсак, дейишяпти қўшнилар. Сен нима дейсан?..

— Жуда яхши-да, — деди Тўғаной хурсанд бўлиб. —Сайловчилар накази халқнинг талаб-истаги-ку ахир.

— Ундай бўлса, Тўғаной, номзод билан учрашув бўладиган пайтда бизни хабардор қилиб қўясиз, — деди Лутфиниса опа. — Гулбиби аяни бошлаб борамиз, чунки бу киши гапга чечанроқлар.

— Ҳа, шундай қил, қизим, — деди ая. — Кўчамиздан ўтган канализация эскириб, путурдан кетди, вакилимиз ёрдамида яхшилаб оламиз.

Т. Аъзамова бу хонадондан руҳи кўтарилиб, хурсанд кайфиятда қайтди. Агитпунктга келгач, агитатор дугоналари Антонина Ворошилова ва Турсуной Илҳомовалар билан таассуротларини ўртоқлашди. Улар ҳам бугун Киев ва Мукаррама Турғунбоева кўчаларида бўлиб, одамлар билан қизиқарли суҳбатлар ўтказганликлари тўғрисида сўзлаб беришди.

Юқоридаги мисоллардан кўриниб турибдики, Киров районидаги Янгиариқ маҳалласида жойлашган 18-сайлов участкаси ходимлари аҳоли ўртасида оммавий-сиёсий ишларни намунали олиб бормоқдалар. Бу йил биринчи марта овоз берадиган 27 нафар ёш йигит-қиз алоҳида рўйхатга олиниб, улар вақти-вақти билан агитпунктга таклиф қилинмоқда. Яқинда Герман Титов номли 96-ўрта мактаб директори Абдукарим Абдураҳмонов улар билан «Социалистик сайлов ҳуқуқи» мавзусида суҳбат ўтказди. Суҳбат сўнгида ёшлар 24 февраль куни уюшқоқлик билан сайлов участкасига келиб, халқнинг муносиб номзодлари учун якдиллик билан овоз беришга аҳд қилганликларини айтдилар.

А. НАБИХЎЖАЕВ,
жамоатчи мухбир.

ИШЧИ НОМИ — ШАРАФЛИ НОМ

ОТА—БОЛА БИНОКОРЛАР

Ангрендаги «Узбекшахтострой» трестига қарашли 6-қурилиш бошқармасининг А. Самохин бошчилик қилаётган комплекс бригадаси қурувчилари ўтган йил якунларига кўра ўзаро социалистик мусобақада ғолиб чиқишган эди. Пешқадамлар ўн биринчи беш йилликнинг якунловчи йилида ҳам ўз ютуқларини мустаҳкамлаш учун иш суръатини бўшаштирмаяптилар. Бутун куч меҳнат унумдорлигини пландан ташқари бир процент ошириб, қурилиш таннархини қўшимча 0,5 процент камайтиришга ҳамда иш сифатини янада яхшилашга сафарбар этилмоқда. Зиммаларига юксак социалистик мажбуриятлар қабул қилиб ишлаётган бу аҳил коллектив бинокорларининг дастлабки натижалари ҳам салмоқли бўлмоқда. Ойлик топшириқни 130 процентга етказиб бажаришди.

Бригада қурувчилари эришаётган муваффақиятларда А. Самохиннинг ташкилотчилик маҳорати қўл келмоқда. У коллектив ишчилари сафига қўшилаётган ёшларни оталиққа олиб, ўзининг иш тажрибасини қунт билан ўргатяпти. Моҳир бинокорнинг фарзандлари ҳам ота изидан боришган. Кенжа ўғли Леонид у билан ёнма-ён фидокорона меҳнат қилмоқда. Катта ўғли Михаил ҳам бир неча йилдан буён бинокорлик касбини улуғлаб келяпти.

Р. АҲМАДАЛИЕВ.

Олти ёшлилар қандай ўқитилади?

Умумий таълим ва ҳунар мактабини ислоҳ қилишнинг Асосий йўналишларида болаларни олти ёшдан ўқитиш мақсадга мувофиқ эканлиги алоҳида таъкидланган. Келгуси ўқув йилидан бошланадиган бу жараён кўплаб ота-оналарда қизиқиш уйғотмоқда. Улар «Бола ўзлаштиришда қийналиб қолмайдими», «Ўғил-қизчаларимизни уринтириб қўймасмикинмиз», деган мазмундаги саволлар билан мурожаат қилмоқдалар. Оққўрғон районидан бир группа ота-оналар бошланғич синф дарсликларидаги мавзулар мураккаблиги ва ҳатто баъзи масала ва мисолларга катталар ҳам тушунмасликлари, уларни ечиш оғирлиги тўғрисида ёзиб, «олти ёшлиларга улар машаққат туғдирмайдими» деб сўрашган.

Ота-оналарнинг ўз фарзандлари тақдири ҳақида бунчалик жон куйдиришлари табиий. Чунки ислоҳотда қайд қилинганидек, ўқитишнинг янгича шароитида ёш авлод тарбияси учун мактаб ҳам, ота-она ҳам, жамоатчилик ҳам бирдек жавобгар. Улар баравар масъулият сезишса, демак, таълим ва тарбияда юксак самара бўлади.

Энди болаларнинг олти ёшдан ўқиши ҳақида гап борар экан, биз ота-оналар кўнглини тўқ қилиб, шуни айтиб қўймоқчимизки, бунинг ҳеч қанақа ташвишли томони йўқ. Республикамизда, хусусан, Тошкент областининг айрим районларида ва Тошкент шаҳрида бу метод тажрибадан ўтган, ҳозир ҳам ўтмоқда.

Масалан, пойтахтимиздаги 235, 240, 246-мактабларда, 74, 479-болалар боғчаларида, Орджоникидзе районидаги 1, 25-мактабларда, 8-болалар боғчасида эксперимент сифатида олти ёшлиларни ўқитиш бошлаб юборилган.

Ислоҳот тўғрисидаги партия ва ҳукуматимиз кўрсатмаси эълон қилиниши биланоқ, ана шу жойларда олти ёшлилар учун алоҳида тайёргарлик кўрилди ва ҳозир машғулотлар муваффақиятли олиб борилмоқда. Масалан, Орджоникидзе районидаги 8-боғчада ўқитиш қуйидагича ташкил этилган. Тарбиячи Шоира Акбарова хат-савод ўргатиш дарсини бошлашдан аввал, болалар билан биргалашиб, қувноқ бир қўшиқни ижро этади. Кичкинтойларда кайфият кўтарилгач: у «қаранг, биз ёзиш ва ўқишни билиб олсак, кўпроқ қўшиқ ўрганишимиз мумкин» дея жажжи ўқувчилардан берилган топшириқни қай даражада бажарганликларини суриштира бошлайди. У дафтарларни кўриб чиққач, вазифани аъло даражада бажарган болалар номини ўзи доскага ёзиб қўяди. Бошқалар бу номларни бўғинлаб ўқийдилар. Шу тариқа эртасига доскада ўз номини кўришни истовчилар кўпайиб боради. Аммо ўқитувчи вазифа бажармай келганларни камситмайди, дакки ҳам бермайди. Дарслардан сўнг уларни ўзи билан олиб қолиб, болаларга ёзиш ва ўқишни машқ қилдиради.

Олти ёшлилар ўқиётган мактаблар, боғчаларда бир соат дарс 35 минутдан давом этмоқда. Кичкинтойлар машғулот бошланганидан икки соат ўтгач, 40 минутлик катта танаффус қиладилар. Тажриба олиб борилаётган мактаблар ва боғчалар билан Қори-Ниёзий номидаги Ўзбекистон педагогика фанлари илмий-текшириш институти олимлари ҳамкорлик ўрнатишди. Мутахассислар машғулотларни мунтазам кузатишмоқда ва ўқувчиларни толиқтириб қўймаслик ҳақида фойдали маслаҳатлар беришмоқда.

МАКТАБ ИСЛОҲОТИ—УМУМХАЛҚ ИШИ

Шу ўринда Орджоникидзе районидаги 1-мактабда олиб борилаётган ишлар ибратли эканлигини алоҳида таъкидламоқчимиз. Ҳар бир дарс табиат билан, кундалик турмушда рўй берадиган, болаларни қизиқтирадиган воқеалар билан боғлаб ўтказилади. Машғулот пайтида кичкинтойлар чеҳрасида толиқиш аломати пайдо бўлдими, дарҳол мультфильмлар кўрсатишга киришилади ёки музика янграб, болалар рақсга таклиф қилинадилар. Қўғирчоқ ўйинлари, эртак давралари ҳам дарсларнинг жонли ўтишига ёрдам бермоқда.

Мактаб ислоҳоти — маориф соҳасидаги янгилик. Унда биргина бошланғич синфлардагина эмас, барча синфлардаги дарсликлар енгиллаштирилиши кўзда тутилган. Бу билан билимни чуқур эгаллашга заррача путур етмайди. Айни пайтда унинг мазмуни болаларда меҳнат тарбиясини кучайтиришга қаратилади. Ислоҳот талаби ҳам шу.

Биз Асосий йўналишларда акс этган ана шу қоидаларга тўла амал қилган ҳолда, олти ёшлилар учун «Алифбе» дарслигини тузиб бўлдик. Янги ўқув йилида бошланғич синф муаллимлари дарслик билан бирга учта махсус ёзув дафтари, ҳамма фанлардан методик қўлланмалар, дидактик материаллар, ўқув программаларига ҳам эга бўладилар. Ҳозирги кунда «Ўқитувчи» нашриёти бу қўлланмаларни чоп этишга киришди. Албатта, ислоҳот юзасидан амалга оширилган бу ишлар ҳаммамизни қувонтиради. Лекин қатор мактабларда бўлганимизда ҳали янгиликка дадил киришилмаганлигини кўриб афсусландик. Сир эмас, қишлоқ мактабларининг аксариятида олти ёшлиларни ўқитиш учун моддий база етишмайди. Бошланғич синф ўқитувчиларини янгича шароитга тайёрлашга ҳам етарли эътибор берилмаяпти. Коммунистик, Ғалаба, Бўка районларида бошланғич синф болаларини иссиқ овқат билан таъминлаш, уларнинг дам олишларини ташкил этиш борасида суст ғамхўрлик қилинмоқда.

Кузатишлар шуни кўрсатдики, ҳатто айрим мактабларда ислоҳот режаларини билмайдиган, ундан кўзда тутилган мақсадни аниқ тушуниб етмаган ўқитувчилар ҳам бор. Амалга оширилиши керак бўлган катта ишни ўрнидан силжитиш учун унинг алифбесини пухта билиб олиш зарур. Шу муносабат билан мактабларда «...Асосий йўналишларни ўрганиш бўйича курслар» ташкил этилса мақсадга мувофиқ бўларди. Педагогик коллективларнинг йиғилишларида, метод бирлашмаларида ҳар бир ўқитувчи ислоҳот қоидаларини қанчалик ўзлаштириб олгани, уни амалга оширишга қандай ёрдам бераётганини мактаб маъмуриятлари, халқ маорифи бўлимлари назорат қилиб боришлари лозим. Ана шундагина биз умумхалқ иши бўлган мактаб ислоҳотини рўёбга чиқишига муносиб улуш қўшган бўламиз.

Қ. АБДУЛЛАЕВА,
педагогика фанлари кандидати.

«ТАШСЕЛЬМАШ» заводининг тажрибали ишчиси Алексей Кононихин ишлаб чиқаришда илғор бўлиш билан бирга кўпгина ёшларнинг мураббийси ҳамдир. Унинг 15 дан зиёд шогирди бор. Моҳир ишчи қўлида касб ўрганаётган ёшлар ишлаб чиқариш пешқадамлари бўлиб етишмоқдалар.

Суратда: А. Кононихин шогирди А. Сабуров билан.

Т. Каримов фотоси.

ФАН ВА ТЕХНИКА ИЗЛАНИШЛАРИ

САМАРАЛИ ҚУРИЛМА

Чигит пўчоғидан мағзини ажратиш осон иш эмас. Ўрта Осиё озиқ-овқат саноати илмий-тадқиқот ва лойиҳа-конструкторлик институтида яратилган қурилма бу ишни муваффақиятли бажаришга имкон беради. Парракли махсус валлар турли йўналишда айланади. Конуссимон парраклар чигит қобиғига урилиб, мағзини чақади ва транспорт кузовига тушади. Бу жойда у эланиб, пўчоғи ажратилади.

Янгиликни ёғ-мой саноатидагина эмас, халқ хўжалигининг мағиз ажратиш зарурати бўлган бошқа соҳаларида ҳам ишлатиш мумкин.

(ЎзТАГ).

ҲОСИЛДОРЛИК ҲАҚИДА МУЛОҲАЗАЛАР

ҚИШЛОҚҚА ХАТ

САЛОМ, Гул қишлоғининг азамат пахтакорлари!.. Мана, қишлоғингизда бўлиб келганимизга ҳам ярим ойдан ошиб қолди. Одам бир ерга борганда, хурсандчилик билан, яхши кайфият билан қайтганига не етсин. Ўшанда анча-мунча одамлар билан танишдик. Сизларга ўхшаш меҳнат ветеранлари, пахта усталари билан бўлган гурунглар эсда қолди. Қишлоқ ҳусни, қурилган ва қурилаётган уйлар, хонадонлар файзи ҳавасимизни келтирди. Ўша кунги сизлар билан бўлган суҳбат бизда чуқур таассурот қолдирди.

— Қозонда бўлса чўмичга чиқади, деганлари ҳақ экан, — деди бир отахон ўйланиб, — совхозимиз кейинги йилларда анча чўкиб қолган эди. Бурноғи йили пахта плани тўлмади. Саксонда қолиб кетди. Эл-юрт олдида юзимиз шувут бўлди. Изза бўлишдан ҳам ёмон нарса йўқ экан. Ҳа, ҳаммамиз, бутун Гул қишлоғидагиларнинг ҳаммаси ерга қаради... Бунинг боиси — ўша йиллари пахтачиликда кўп хатоликлар содир бўлган эди.

— Масалан...

— Э, нимасини айтасиз, касални яширсанг иситмаси ошкор қилар экан. Ахир, бизга ўхшаган қария деҳқонларнинг ҳам унча-мунчага ақли етади. Сув камчил бўлса, ерларнинг баланд-пастлигига эътибор қилинмаса, шудгор вақтида ўтказилмаса, айни мавсум қизиган пайтларда терим машиналари бузилаверса нима бўларди?! Устига-устак етилмаган пахтанинг баргини тўкишиб, чала туғилган чақалоққа ўхшатиб қўйишарди. Ёпирай, шуям ишми, деб ёқамизни ушлардик. Оқибатда қўшиб-чатиб планни амаллаб юришди. Кейин сир фош бўлди. Навбатдаги йили, айтганимдек, саксонга зўрға етдик.

— Кейин нима бўлди, ахир хатоликлар шу ҳолича қолиши мумкин эмас эди-ку?..

— Секин айтасизми, бу гапларни... Партия ва ҳукуматимизга раҳмат!... Бундай қусурлар юз-хотирсиз, аёвсиз очиб ташланди. Районимиз раҳбарлари бамаслаҳат совхозни ўрганишди. Янги бошлиқ тайлашди. Ахир, бошлиқда гап кўп-да... Директор ўзимиздан чиқди. Маълумоти, билими етарли, илғорилари шу ерда комсомол секретари, ҳисобчи, бригадир, бухгалтер, партком секретари бўлиб ишлаб келган, пахтачилик илмини яхши биладиган, катта-кичикнинг кўнглига йўл топа оладиган Абдусобит Ҳасанов деган йигитимизни директор қилиб тайинлашди.

— Мана, сиз боя «ишнинг кўзи» деган иборани айтдингиз. Шу сўзларни сиз қандай тушунасиз?

— Ия, чиндан ҳам ишнинг кўзи бор. Ўзингиз ўйлаб кўринг... Сузишни билмаган одам хаш-паш дегунча чўка бошлайди. Қулоч отишни билганга-чи, Тошмўрангиз ҳам чўт эмас. Абдусобит болам ана шунақа сузонғичлардан экан. Ишга киришган дастлабки кезларданоқ «касал жойлар»нинг қоқ ҳиқилдоғидан олди.

— Ишни нимадан бошлади?

— Бизда, деҳқонларда отанг ҳам ер, онанг ҳам ер деган гап бор. Шунга амал қилиб, энг аввало, янги директор ерларни бутлади. Карталарнинг четлари, симёғочларнинг атрофлари, йўл, ариқларнинг чеккалари умумий майдонга қўшилди. Шу йўсинда 20 гектардан зиёдроқ янги ер «топиб» олинди. Бир туп ғўза камида эллик грамм пахта беради. Ана энди 20 гектардаги тупларни-ю, қанча ҳосил беришини ўзингиз ҳисоблаб кўраверинг...

Иккинчидан, у пахтачиликда пудрат усулига тўлиқ ўтиш керак, деб туриб олди. Илгарилари бизнинг одамлар пудрат ўзи нималигиниям унча яхши билишмасди... 23 та бригада тузилди. Ўшалар таркибида 50 га яқин пудрат звенолари ташкил этилди. Ростдан ҳам бу усулда ҳикмат кўп экан.

Учинчидан, у «ер тарбияси» деган гапни чиқарди. Бунинг маъниси шундан иборат бўлдики, ерлар экинлар экилмасдан олдин яхшилаб текисланди. Кўп йиллик бегона ўтлардан тозаланди. Шу тариқа 250 тонна илдиз териб олиниб, фермаларга топширилди. Бундан АВМ-1,5 агрегатлари ёрдамида талайгина ўт уни тайёрланиб, чорвага едирилди. Шундай қилиб, баҳорда чигитлар кафтдек текис, бегона ўтлардан ҳоли бўлган — «тарбия кўрган» ерларга экилди.

Тўртинчидан, бу — ўғит масаласи бўлди. Ўғит деган билан иш битавермас экан. Авваллари ниҳолларга шиғаб селитра деган жониворни бериб ташлайверардик. Ўтган йили эса бу йўлдан қайтилди. Калий, аммофос, маҳаллий гўнг аралашмаларига кўпроқ эътибор берилди. Буни қарангки, шундай қилинганда пахта тош босадиган, кўнгилдагидек тола берадиган бўлар экан. Буям бизларга бир мактаб вазифасини ўтади.

Бешинчидан, сув тўғрисидаги «илмимиз»ни оширдик. Бурунги пайтларда кўчатларга сув барвақт берилarди. Уларнинг чанқаганини яхши пайқамай қолардик. Оқибатда кўп жойлардаги ғўзалар ғовлаб кетарди, ҳосил тугунчалари кам бўларди. Эндиликда бунга чек қўйилди. Ҳар бир туп ғўза, ҳар бир ариқ, ҳар бир гектар учун жавобгарлик оширилди.

Маълумки, пахта — нозик экин. Унинг кушандалари ҳам анчагина. Трипс, шира, ўргимчаккана, кўсак қурти сингари балолар унга кўп ёпишади. Сал-пал ғафлатга берилсангиз борми, чапак чалиб қолишингиз ҳеч гап эмас. Шу кўйга тушмаслик учун ҳар бир бригадага назоратчилар қўйилди. Ҳ. Раҳматова, В. Шерматова, С. Муталипов каби назоратчилар ҳушёр турдилар. Уларга агроном-энтимолог Қаршибой Жўраев бош-қош бўлди. Бу яхши ишларимизнинг олтинчиси эди.

Еттинчидан, юқорида айтганимиздек, бизнинг олдимизда турган энг асосий вазифалардан бири барг тўкиш эди. Хўш, дедик ўзимизга ўзимиз, яна эски ҳаммом, эски тосми?! Йўқ. Аввалги йиллари 3 сентябрдан барг тўкишга киришар эдик. Энди сабр қилдик. ОВХ агрегатларини, дориворларни тайёрлаб турдикда, бу ишни 10 сентябрда бошладик. Ўзбекистон ССР Олий Совети депутати Т. Қосимова, тажрибали бригада бошлиқларидан Қ. Рўзиматов, А. Раҳматовлар ўз аъзолари билан бу ишда бошқаларга намуна кўрсатдилар. Барг тўкиш сифатли бўлди.

Қўйингки, мўл «оқ олтин» етиштириш осон иш эмас. Математика, физика, химия деган фанларда формула деган гап бор. Яъни бу бир мужассам қоида. Ўша формулалар ёрдамида масалалар ечилади. Пахтанинг ҳам ўз формуласи бор. Худди шундай. Ўтган йили бизнинг Ғалаба районимиз пахтакорлари, жумладан, бизнинг совхозимизда ҳам баайни шу формулани ишлаб чиқдигов, деган фикрдаман. Хулоса қилиб айтганда, қайси бир деҳқон, қайси бир хўжалик шу ечимни ўзлаштирса, шубҳасиз, мўл ҳосил олади.

...Балли, отахонлар!.. Бундай мушоҳада қилиб кўрсам, ўшанда гапниям роса қийиб қўйган экансизлар. Энг муҳими, жуда тўғри мулоҳазаларни, ҳаётий фикрларни, пахтакорнинг кундалик ишида асқотадиган муаммоларни ўртага ташладингиз. Ҳақиқатда ҳам шундайда. Ўтган йили «Коммунизм» совхозининг пахтачиликда эришган ютуқлари сизнинг хулосаларингиз тўғрилигидан далолат бермайдими?! 851 гектар ернинг ҳар гектаридан ўртача 35—36 центнердан ҳосил кўтарилганлиги, давлатга жами 3 минг тоннага яқин пахта топширилганлиги бунинг исботидир. З. Рўзиматова, А. Шерматов, Ў. Маҳкамов каби ўнлаб пахтакорларнинг институтларда, техникумларда, малака ошириш курсларида ўқиётганлиги, кўпгина ишчиларга дам олиш учун бепул йўлланмалар берилаётганлиги, кўплаб янги уй-жойлар қуришга тараддуд кўрилаётганлиги юксалиш нишоналари эмасми?

Энг муҳими, совхоз раҳбарларининг, меҳнат аҳлининг, сизларга ўхшаш отахонларнинг кўклам арафасидаги яхши орзу-умидлари, аниқ режалари кишини ғоят мамнун этади. Хўжалик коллективининг 1985 йилда 5 минг тонна пахта топшириш юзасидан қабул қилган социалистик мажбурияти, айниқса, бизга маъқул тушди. Катта ният йўлида қилаётган ишларингизга ривож ва барака тилаймиз!..

Р. УМАРОВ.

ЧОРВАЧИЛИК — ЗАРБДОР ФРОНТ

● ТОШКЕНТ районидаги Ильич номли колхоз чорвадорлари қишловни муваффақиятли ўтказиш учун барча имкониятларни ишга солмоқдалар. Хўжаликда яқинда янги озуқа цехи ишга туширилди. Бу ерда мавжуд озуқалар қайта ишланиб, молларга едирилаётганлиги туфайли маҳсулдорлик ортиб бораётир. Соғувчилар ўртасидаги социалистик мусобақада хўжаликнинг илғор сут соғувчиси, район Совети депутатлигига номзод Шоира Раҳматуллаева пешқадамлик қилаётир. У бу йил қарамоғидаги 20 бош соғин сигирнинг ҳар биридан 3200 килограммдан сут соғиб олишга аҳд қилган. Суратларда: (чапда) мусобақа пешқадами Ш. Раҳматуллаева; дағал хашакни озуқа цехида қайта ишлаш пайти.

А. Абалян фотолари.

АҲДГА ЯРАША

ЯНГИЙЎЛ районидаги «Коммунизм» колхози меҳнаткашлари ўн биринчи беш йилликнинг сўнгги йилида Буюк Ғалабанинг 40 йиллиги ва КПСС XXVII съезди шарафига ҳосилдорликни 42 центнерга етказишга аҳду паймон қилишди. Хўжаликда айни кунларда олиб борилаётган қишки дала ишлари ана шу аҳдга яраша бўлмоқда.

Маълумки, шу кунларда кам ҳосилли майдонларни маҳаллий ўғитга тўйдириш кузда мўл ҳосил етиштириш имконини беради. Буни яхши англаб етган хўжалик механизаторлари кам ҳосилли майдонларнинг гектарига 25—30 тоннадан маҳаллий ўғит чиқариш ташаббуси билан чиқдилар. Колхоз правлениеси ва партия ташкилоти механизаторларнинг бу ташаббусини қўллаб-қувватлаб, улар учун барча зарур техника воситаларини ажратиб бердилар. Нурмат Толипов, Камол Мурсалов, Убай Дўндиев сингари механизаторлар, Ж. Жонибеков, А. Рихсиев сингари юк ортиш тракторлари ҳайдовчиларининг ғайрат-шижоати билан ҳозирга қадар 6600 тоннадан ортиқ ўғит жамғарилди. Ўғитларни далага чиқариб солишда Солиҳ Муртазов ва Раҳматилла Хўжамқулов каби механизаторлар алоҳида ғайрат кўрсатмоқдалар. Уларнинг ҳар бири кунига 15—16 гектар ерга зарур миқдорда маҳаллий ўғит солмоқдалар.

В. БОБОХОНОВ.

ЯНГИ АТЕИСТИК АДАБИЁТЛАР

ТАРИХИЙ ВА ИЛМИЙ ДАЛИЛЛАР АСОСИДА

ТАҚРИЗ

Атеистик тарбия масалалари билан шуғулланувчи ташвиқотчи ва тарғиботчиларнинг, кенг китобхонларнинг китоб жавони яна бир актуал илмий асар билан бойиди. «Ўзбекистон» нашриёти фалсафа фанлари доктори, профессор А. Абдусамедовнинг «Социал тараққиёт ва ислом» монографиясини босмадан чиқарди. Бу асарнинг аҳамияти аввало шундаки, унда ислом дини тарқалган совет республикаларида атеистик дунёқараш, социалистик турмуш тарзининг қарор топиши тамомила қонуниятли жараён эканлиги илмий далиллар билан равон тилда баён этилган.

Ислом гўё яқин ўн тўрт асрдан буён халқ оммаси қалбидан жой олиб келяпти, деган сохта фикр мавжуд. Бунга жавобан китоб муаллифи тарихий далилларга таяниб туриб, ислом ўзи вужудга келган дастлабки даврлардаёқ парчаланиб кетгани, эркин фикр ва стихияли атеистик қарашлар туфайли унинг асосларига путур етганини кўрсатади. Чунончи, исломга нисбатан оппозиция еттинчи асрдаёқ ҳорижийлар норозилиги сифатида юзага келиб, исломни танқид қилиш учун асос бўлди.

«Туркистон проблемаси» билан шуғулланувчи реакцион исломшунослар Ўрта Осиё республикаларида, жумладан, Ўзбекистонда атеизм зўрлик билан одамлар онги ва қалбига сингдириляпти, деб даъво қиладилар. Монографияда атеистик қарашларнинг тарихий илдизлари, хусусиятлари, намоён бўлиш тенденциялари, шаклларига батафсил тўхталиб, бу мутлақо асоссиз эканлиги исботланади.

Табиатшунос олимлар, прогрессив философлар, реалист ёзувчилар, алломаларнинг асарларида ислом ақидаларининг томир-томирига болта урадиган фикрлар кўп эди. Эркин фикрлашнинг ривожида ва стихияли атеизмнинг қарор топишида масхарабоз, қизиқчиларнинг ҳам роли катта бўлди. «Диний қонун-қоидалар ва ақидаларни танқид қилиш шаъмалар ва ўткир ҳазил-мутоибалар формасида изҳор этилиб, ҳатто динга қаттиқ ишонган кишиларнинг ҳам ҳис-туйғуларини таҳқирламасдан, балки уларни ҳам бу кулгига тортиб, кишилар онгида муқаррар равишда из қолдирар эди», деб таъкидлайди муаллиф.

Ҳаёт тақозоси билан ислом ақидаларини замонга мослаш тенденцияси кучайиб борди. XVIII асрга келиб исломда консерватизм ва модернизм кўзга яққол ташлана борди. Консерватизм тарафдорлари ислом XII аср араб халифалигида қандай ҳолда бўлса, шу ҳолга қайтариш керак десалар, модернистлар диний таълимотнинг ўзини янги шароитлар ва тенденцияларга батамом мос ҳолга келтиришга интилишди.

Ўрта Осиё республикаларининг капитализмни четлаб, социализмга ўтиши жуда улкан тарихий воқеа бўлди. Ўзбекистонда юз берган социал-иқтисодий, маданий ўзгаришлар таъсирида халқ асосий қисмининг онги, ҳис-туйғусида атеистик дунёқараш қарор топди, социалистик турмуш тарзи чуқур илдиз отди. Муаллиф ана шу жараён тамомила қонуниятли бўлганига эътиборни қаратади.

Профессор А. Абдусамедов чиқарган муҳим бир хулосанинг методологик аҳамиятини кўрсатиб ўтиш ўринлидир. Россия шароитидаги диндорлик билан ўлкамиздаги динга ишонишнинг ўртасида ўхшашлик томонлари билан бирга катта миқдорий ва сифат тафовутлари ҳам бор. Уларни ҳисобга олмаслик мумкин эмас. Агар Россияда дин шахсий, ижтимоий, маданий, социал ва сиёсий ҳаётнинг бир жиҳати бўлган бўлса, Ўрта Осиёда ҳаётнинг ҳамма жиҳатларини ислом «белгилаб берган» ва бошқа бутун жиҳатлар унга бўйсунган. Бошқача айтганда, православие давлатга тобе равишда иш кўрган бўлса, ислом давлат ҳокимиятига нисбатан ҳукмронлик мавқеини эгаллаб келди. Бинобарин, у фақат назария, идеология бўлиб қолмасдан, айни чоғда турмуш тарзи, «ислом миллати»нинг негизи ва моҳияти сифатида кўпчилик онги ва руҳига асрлар давомида сингиб келди.

Бундан чиқадиган хулоса шуки, ислом тарқалган регионларда атеистик тарбияни тўғри, изчил йўлга қўйиш фақат идеологик иш бўлиб қолмасдан айни чоғда ҳар хил тадбирлар комплексини ҳам ўз ичига қамраб олиши керак бўлади. Зеро, исломга асосланган турмуш тарзи, расм—русумларни замонамизга мос анъаналар билан алмаштиришдек мураккаб жараён шуни тақозо этади. Китобда социал илдизлардан маҳрум бўлган диннинг социализмда сақланиб туришининг сабабларига ҳам тўхталиниб, материалистик атеистик дунёқарашнинг таркиб топиш қонуниятлари очиб берилган. Ҳозирги замон идеологик курашида атеистик пропаганданинг йўналиши, унга комплекс ёндашиш вазифаларининг муҳимлигига катта ўрин берилган.

Бу ва бошқа хулоса, қоидаларни китобхон эътиборига ҳавола қилган ҳолда монография айрим жузъий камчиликлардан ҳоли эмаслигини айтиш керак. Китобда «Марксистик атеизмда шунчаки динсизлик эмас, балки нисбатан фаол жанговар кураш муносабати кўзда тутилади» деб тўғри фикр билдирилган. Бу фикрни янада тўлдириш мақсадга мувофиқ эди. Яъни диний имон ва эътиқод ўрнига материалистик ишонч ва коммунистик эътиқодни кишилар онгига сингдириш йўли билан динни суриб чиқаришнинг мумкинлигига эътиборни қаратиш жоиздир.

«Аҳоли муайян қисми орасида» диндорликнинг мавжудлиги тўғрисидаги қоида бошқа атеистик адабиётлардаги каби бу монографияда ҳам учрайди. Фикримизча, масалага шу тарзда ёндашиш жойларда атеистик пропагандага бир ёқлама, тор доирада муносабатда бўлишга олиб келмоқда. Унинг ўрнига айрим кишилар онгидаги диндорликка қарши кураш вазифаси қўйилганда атеистик пропаганда, атеистик тарбия билан аҳолининг ҳамма қатламлари орасида доимо шуғулланиш кераклиги аён бўларди.

Булардан қатъий назар «Социал тараққиёт ва ислом» китоби КПСС Марказий Комитети июнь (1983 йил) Пленумининг идеология ишларини такомиллаштириш, атеистик тарбияни кучайтириш асосида янги инсонни тарбиялаш тўғрисидаги қарорларини бажариш соҳасидаги ишларга муносиб ҳисса бўлиб қўшилган. Китобдаги фикрлар қарши пропаганда олиб бориш учун ҳам бой материал беради.

Э. УМАРОВ,
Тошкент политехника институтининг кафедра мудири, доцент.
И. КАРИМОВ,
Тошкент политехника институтининг доценти.

ЕТ ЭЛ АХБОРОТИ

БАТАМОМ ҚЎЛЛАБ-ҚУВВАТЛАНМОҚДА

АДАН. Яман социалистик партияси (ЯСП) Марказий Комитети мамлакатнинг демократик Яманнинг Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик ҳамдўстлик мамлакатлари билан ҳамкорлигини янада ривожлантиришга қаратилган ташқи сиёсатини тўла-тўкис маъқуллади. ЯСП Марказий Комитети 14 пленуми якунлари юзасидан бу ерда эълон қилинган ахборотда ЯСП Марказий Комитети Бош секретари А. Н. Муҳаммаднинг Совет Иттифоқи, Болгария, КХДР, Монголия, ГДР ва Польшага яқинда қилган визити натижаларидан чуқур мамнуният изҳор қилиниб, бу визитлар, дейилади ҳужжатда, турли соҳаларда ана шу давлатлар билан дўстлик ва ҳамкорликни кенгайтириш ҳамда мустаҳкамлашга кўмаклашди. Ривожланаётган ҳамкорлик, деб таъкидланади сўнгра ҳужжатда, Жанубий Яман халқининг социал тараққиёт учун, барча араб халқларининг ўз адолатли иши учун, империализмнинг агрессив, босқинчилик сиёсатига қарши олиб бораётган курашини кучайтиришнинг муҳим омилидир.

ЯСП Марказий Комитети Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик ҳамдўстлик мамлакатлари ўтказаётган изчил тинчликсевар йўлни батамом қўллаб-қувватлаётганлигини тасдиқлади.

БУНДАН чорак аср муқаддам Совет Иттифоқининг ёрдамида қурилган Бхилаи металлургия комбинатида дастлабки чўян қуюлган эди. Ҳинд мутахассисларининг фикрича, бу корхона давлат секторида энг рентабелли ҳисобланади ва энг арзон пўлат ишлаб чиқаради. Суратда: Бхилаидаги металлургия комбинати цехларидан бирида.

С. Кармалито фотоси. ТАСС.

ВСР ЧЕГАРАСИДА ҚУРОЛЛИ ИҒВОГАРЛИКЛАР

ХАНОЙ, 12 февраль. (ТАСС). Хитой томони Вьетнам билан чегарада яна қуролли иғвогарликлар қилди.

ВИА агентлигининг хабар беришича, 11 февраль куни Хитой артиллерияси Вьетнамнинг Лангшон ва Хатуен вилоятлари бир қанча уездлари территориясини чегарадан 7—10 километр ичкариликда шиддатли тўпга тутди. Натижада Вьетнамнинг тинч аҳолиси орасида ўлганлар бор, каттагина моддий зарар етказилди.

Шу куни тўп ўти паноҳида Хитой солдатлари Хатуен вилояти территориясининг бир қанча участкаларини босиб олмоқчи бўлиб ҳужум қилди. Вьетнам чегарачилари ва ўз-ўзини мудофаа кучларининг жангчилари чегара бузувчиларига қатъий зарба бердилар, деб уқтиради агентлик.

КОСМОС ҲАРБИЙЛАШТИРИЛИШИГА ЙЎЛ ҚЎЙИЛМАСИН

ЖЕНЕВА. Қуролсизланиш масалалари билан шуғулланувчи ҳукуматга қарашли бўлмаган ташкилотлар махсус комитетининг бу ерда ўз ишини тамомлаган мажлиси қатнашчилари кенг жаҳон жамоатчилигининг космик фазо ҳарбийлаштирилишига йўл қўймаслик тўғрисидаги талабини қўллаб-қувватладилар. Қабул қилинган баёнотда космос фақат инсоният фаровонлиги йўлида хизмат қилиши зарур, деб уқтириб ўтилади.

Комитет космик ва ядровий қуроллар юзасидан музокаралар ўтказиш тўғрисида Совет-Америка аҳдлашувига эришилганлигини табриклади ҳамда қуролсизланиш ва тинчлик бутун ер юзидаги халқларнинг манфаатларига мос бўлиб тушишини таъкидлади.

БОННДА МАСЛАҲАТЛАШУВЛАР

БОНН. 11—12 февраль куни Бонида ядро қуроли тарқатилишининг олдини олиш проблемаси юзасидан совет-ғарбий Германия маслаҳатлашувлари бўлиб ўтди. Ядро қуролини тарқатмаслик тўғрисидаги шартноманинг амал қилишини кўриб чиқишга бағишланиб бу йил ўтказиладиган учинчи конференция билан ядро қуролини тарқатмаслик режимини янада мустаҳкамлаш, ядро қуроли соҳасида халқаро айирбошлаш устидан контролни кучайтириш, халқаро атом энергияси агентлиги гарантиялари системасининг самарадорлигини ошириш билан боғлиқ масалалар муҳокама қилинди.

Маслаҳатлашувларда совет томонидан СССР ташқи ишлар министрлиги коллегиясининг аъзоси В. Ф. Петровский, СССР ташқи ишлар министрлиги ва СССР атом энергиясидан фойдаланиш давлат комитетининг масъул ходимлари қатнашдилар. Ғарбий Германия томонидан ГФР ташқи ишлар министрлиги бўлимининг бошлиғи В. Унгерер, ГФР ташқи ишлар министрлиги, илмий тадқиқотлар ва технология министрлиги ҳамда хўжалик министрлигининг вакиллари иштирок этдилар.

СССР делегациясини ГФР ташқи ишлар министрлигидаги давлат министри А. Мертес қабул қилди.

(ТАСС, 13 февраль).

ШАРҲЧИ САТРЛАРИ

Бўҳтоннинг охири вой

1981 йил 13 май куни Авлиё Петр майдонида Рим папаси Иоанн Павел II га ўқ узган ашаддий террорчи Али Агжанинг Америка Қўшма Штатларининг Италиядаги элчихонаси билан алоқада эканлиги маълум бўлди. Италияда чиқадиган «Репубблика» газетасининг ходими Франко Скоттони Али Агжанинг 1983 йили Американинг Италиядаги элчихонаси ҳарбий атташеси номига ёзган хатини қўлга туширишга муваффақ бўлди. Ўша хатда: «Мана, мен қарийб икки йилдан бери дўстлигимиз ва муштарак манфаатларимизни ҳисобга олиб, ҳамма керакли ишларни қилиб келмоқдаман» дейилади. Унда туркиялик террорчи социалистик мамлакатларга қарши қандай ташвиқотчилик кампаниясини олиб бориш кераклиги ҳақида баъзи маслаҳатлар ҳам берган. Италиянинг «Мессажеро» газетаси ҳам хат билан танишиб чиққач, турк неофашисти Америка элчихонасининг ҳарбий атташеси билан алоқадор эканлигини, бу алоқа Рим папасига суиқасд уюштирилишидан анча олдин бошланганлигини эътироф этди.

Маълумки, одам ўлдириш билан боғлиқ бўлган аввалги гуноҳлари учун Али Агжа умрбод қамоқ жазосига ҳукм қилинганди. Хавфли жиноятчи қаттиқ режимда, камерада мутлақо якка ҳолда сақланиши керак эди. Унда Агжа қандай қилиб Америка элчихонасига хат жўната олди экан, деган ҳақли савол туғилади.

Яна фактларга мурожаат қиламиз. Ёзувчи Рулеттанинг «Излар: Иоанн Павел II — Антонов—Агжа» деган ҳужжатли китобида ёзилишича, Италия қонун посбонлари террорчи Али Агжага қамоқхонада алоҳида шароитлар яратиб беришган. У ётган «камера»да радио, телевизор, кутубхона, ҳатто ваннахона бор. Умрбод қамоқ жазосига ҳукм этилган бу каллакесар олдига турма руҳонийлари тез-тез кириб, чиқиб турадилар. Махсус муаллим Агжага итальян тилини ҳам ўргатмоқда.

Фақат бугина эмас. Агжанинг ҳузурида Рим папаси Иоанн Павел II ҳазратлари ҳам бўлиб, ўз ғанимининг «кўнглини кўтарган» бўлди. У тажрибали одам эмасми, ўзининг суиқасдчилари юксак лавозимлардаги кишилар, Али Агжа улар қўлидаги қурол эканлигини яхши билади. Бўлмаса ким ўз қотилининг олдига кириб, ундан аҳвол сўрайди...

Энди масаланинг иккинчи томонига келсак, асосий террорчига катта марҳаматлар кўрсатаётган Италия ҳакамлари бегуноҳлиги бир неча бор исботланган, бу ҳақда жаҳон жамоатчилиги кун сайин таъкидлаётган болгар гражданлари Сергей Антонов, Тодор Айвазов ва Желько Васильевларга қилаётган зуғумлари-ю, туҳматлари кишини ажаблантиради.

Сергей Антонов «иши»ни тергов қилиш мунофиқликда шайтонга дарс берадиган судья — Иларио Мартеллага топширилди. У йўқ ердаги сохта гувоҳларнинг туҳматлари асосида 1243 варақдан иборат бўҳтонномани тўқиб чиқарди. Бу уйдирмани тўқиш учун бир неча бор Вашингтонга бориб келди. Марказий Разведка Бошқармаси кўрсатмаси асосида иш тутди. Болгар журналисти Боян Троянов ўзининг Мартеллага ёзган ва «Софийские новости» газетасида босиб чиқарилган 9 та очиқ хатида бу бўҳтонномани сатрма-сатр фош этди.

Сергей Антонов ва бошқа болгар гражданларининг Агжага шерик эмасликларини италиялик адвокат, профессор Жузеппе Консоло ҳам матбуот вакилларига берган интервьюсида таъкидлади. «Мен,— деди у,— Болгария билан ҳеч қандай алоқам бўлмагани ҳолда Сергей Антоновнинг ҳимоячиси сифатида уни оқлаб гапираман. Мен учун ҳақиқат ҳамма нарсадан муҳим».

Сергей Антонов ва бошқа болгар гражданлари устига қўйилган айблар,— деб ёзади журналист Боян Троянов, — социалистик Болгарияга қилинган идеологик суиқасддир. Бундай суиқасд бир вақтлар Болгария коммунистларининг раҳнамоси Георгий Димитровга нисбатан ҳам қилинган эди. Димитровдек одамни Рейхстагга ўт қўйишда айблашга уялмаган империализм малайлари Антоновни қотилликка шерик, деб айблаши ҳам ҳеч гап эмасдир. Лекин бу икки туҳматнинг сиёсий илдизи битта. У ҳам бўлса антикоммунизмдир. Димитровнинг суди жараёнида империализм қандай мағлубиятга учраган бўлса, «Антонов иши» ҳам реакциянинг мағлубияти билан тугаши муқаррардир.

Ҳа, бўҳтоннинг охири ҳамиша вой бўлади.

Ш. ҚОСИМОВ.

Сизда қандай янгилик бор?

АЁЛЛАРГА ЛИБОСЛАР

Х. КОМИЛОВА,
Тошкент тўқимачилик ва енгил саноат институтининг кафедра мудири:

— Бугунги кунда тикувчилик корхоналарида тайёрланаётган маҳсулотларнинг сифатига бўлган талаб ортиб бормоқда. Институтимиз ходимлари республика Модалар уйи билан ҳамкорликда харидорлар дидига мос келадиган бир неча янги моделларни яратдилар. Улар маҳаллий саноат министрлиги Бош бадиий советида кўриб чиқилиб юқори баҳоланди. Янги кўйлаклар табиий шойи ва хонатласдан тикилган бўлиб, Ўзбекистон иқлимига жуда мос. Шунингдек, улар замонавийлиги билан талабчан мутахассисларга манзур бўлди.

Янги либослар тез кунда тикувчилик корхоналарида кенг миқёсда тайёрланади.

ШИФОКОРЛАР ТАВСИЯСИГА БИНОАН

М. КАЛИМУЛЛИН,
«Ташсельмаш» заводи маҳсулот реализация қилиш бўлимининг бошлиғи:

— Корхонамизда хонадонлардаги «соғломлаштириш бурчаклари» учун тренажерлар, массаж ва бошқа тиббий муолажалар учун махсус роликлар ишлаб чиқариш йўлга қўйилди. Уларни заводимиз инженерлари шифокорлар билан ҳамкорликда тайёрлаганлар. Янги маҳсулотнинг дастлабки 2,5 минг донаси савдо тармоқларига жўнатилди.

Ҳозир корхонамиз маркаси 22 турдаги кенг истеъмол товарларига қўйилган. Булар — уй-рўзғор буюмлари, турли пластмасса банкалар, боғ-томорқа учун аравача ва бошқа буюмлардан иборат. Биз шунингдек, мебель корхоналарининг буюртмаси асосида ҳам маҳсулотлар ишлаб чиқаряпмиз. Масалан, Тошкент мебель ишлаб чиқариш бирлашмасининг «Юность» комплекти учун қисмлар, Қува ва Қўқон мебель фабрикаларининг «Наврўз» деб номланган, миллий услубда ишланган сандиқлари учун рангли безак пластинкалардан буюртмачиларимиз мамнун бўлишмоқда.

Ҳамқишлоқлар учун

А. ДАДАБОЕВ,
Бекобод район «Коммунизм» колхозининг аъзоси:

— Яқинда хўжалигимиз марказида соат ва мураккаб техника асбоб-ускуналарини ремонт қиладиган устахона иш бошлади. Энди колхозчилар ана шундай юмушлар билан район марказига бориб ўтирмайдилар.

Сайловдан сайловгача хўжалигимиз территориясида шу каби кўплаб қулайликлар яратилди. Бундан бир неча ой илгари алоқачиларимиз 50 та хонадонга телефон ўрнатиб беришди, 600 ўринли мактаб фойдаланишга топширилди.

Тез кунларда эса қурувчилар колхозни Бекобод билан боғлайдиган транспорт йўлини кенгайтириш ва ремонт қилиш ишларини бошлаб юборишади.

ТУРАР-ЖОЙЛАРДА ОММАВИЙ-СИЁСИЙ ИШЛАР

«ЎСМИР ВА БИЗ»

Ангрен шаҳридаги Марказий маданият уйи турар-жойларда оммавий-сиёсий, тарбиявий ишларни намунали олиб бормоқда. Кейинги вақтларда маҳаллалар, микрорайонларда «Ўсмир ва биз» мавзуида туркум лекциялар уюштирилди. Бу тадбирни ўтказишда турли касб эгалари, жумладан, олимлар, ўқитувчилар, врачлар, прокуратура ҳамда ички ишлар органлари ходимлари таклиф этилди.

Шаҳар Марказий маданият уйи коллективи шу кунларда меҳнат ва уруш ветеранлари билан тез-тез учрашувлар ўтказмоқда. Маҳаллаларда илмий-атеизм университети, «Дугоналар» клуби актив фаолият кўрсатмоқда. Бу университет ва клуб машғулотлари янгича урф-одатларни ҳаётга татбиқ этиш, эскилик сарқитларига қарши курашни ўз олдига мақсад қилиб қўйган.

Маданият саройида шаҳар хотин-қизлар Совети билан ҳамкорликда аёлларга бағишланган адабий-музикали композиция тайёрланди. Унда коллективлаштириш, халқ хўжалигини индустрлаштириш, саводсизликни тугатишда, Улуғ Ватан уруши йиллари фронт ва фронт орқасида аёлларнинг кўрсатган жасоратлари тараннум этилди. Кейинги вақтларда аёллар учун оғзаки журнал ташкил этилди. Уларда овқат тайёрлаш, меҳмон кутиш, тўғри кийиниш каби оддий, лекин кундалик турмуш учун зарур масалалар қамраб олинмоқда.

Шу кунларда маданият уйи ҳузурида «Ёш оила» клубини очишга тараддуд кўрилмоқда.

Б. ПЎЛАТОВ.

● ТОШКЕНТДАГИ 190-мактабнинг жанговар ва шон-шуҳрат музейи ўқувчиларни ватанпарварлик руҳида тарбиялашда катта ёрдам бермоқда. Музейни ташкил этишда истеъфодаги медицина хизмати майори М. Вальдманнинг ҳиссаси катта бўлди. Шунингдек, бу ерда «Қидирув» клуби ҳам ишлаб турибди. Ўқувчилар собиқ 136-ўқчи дивизияси жангчилари жасоратлари ҳақида ҳикоя қилувчи экспонатларни тобора бойитмоқдалар. Суратларда: (юқорида) бошланғич ҳарбий таълим ўқитувчиси Я. Гольденберг. (пастда) «Қидирув» клуби аъзоси Н. Муҳаммадиева ўқувчиларга музей тарихи ҳақида сўзлаб бермоқда.

Р. Шарипов фотолари.

*

СПОРТ

ЛАРИСАНИНГ КУМУШ МЕДАЛИ

Боннда сузиш бўйича халқаро мусобақалар бўлиб ўтди. Унда катта давраларда шон-шуҳрат қозонаётган тошкентлик Лариса Белоконь ҳам муваффақиятли иштирок этди. У 100 метрга брасс усулида сузишда иккинчи бўлиб келиб, кумуш медални олишга муяссар бўлди.

●

«БУРЕВЕСТНИК» ҒОЛИБ

Шаҳрисабз шаҳрида эса тўрт кун давомида эркин кураш бўйича ёшлар ўртасида Ўзбекистон шахсий-команда биринчилиги ўтказилди. Унда юздан ортиқ маҳоратли спортчилар иштирок этишди. Команда ҳисобида «Буревестник» республика кўнгилли спорт жамияти командаси чемпион бўлди. «Меҳнат» иккинчи, динамочилар эса учинчи ўринни эгаллашди.

●

КАМОНЧИЛАР БАҲСИ

Кейинги йилларда камондан отиш бўйича тез-тез мусобақалар ўтказиб турилибди. Республикамиз вакиллари спортнинг бу турида муваффақиятли қатнашиб келишаяпти. Қибрайда камондан отиш бўйича бўлиб ўтган Ўзбекистон чемпионатида республикамиз спортчиларининг маҳоратлари ошиб бораётгани натижаларда яна бир бор кўринди. Бино ичида ўтказилган камончилар баҳсида 50 дан ортиқ спортчи иштирок этди. Тошкентлик Жанна Циганкова 2250 очко жамғариб, биринчи ўринни эгаллади. Эркаклар ўртасидаги мусобақалар ҳам қизғин баҳслар асосида ўтди. Фарғоналик Салим Умбаров 1277 очко билан энг юқори натижа кўрсатди.

●

СТУДЕНТ-СПОРТЧИЛАР ИККИНЧИ ЎРИНДА

Чирчиқ шаҳрида эркаклар ўртасида волейбол бўйича Ўзбекистон чемпионатига якун ясалди. Самарқанднинг каноп заводи коллективи ҳамма учрашувларда ғалаба қозониб, биринчи ўринни олди. Тошкент политехника институтининг студентлари улардан бир очко орқада қолиб, иккинчи ўрин билан чегараланишди.

СУД ҲУКМИДАН СЎНГ

НОНТЕПКИЛАР

Аёзли қиш куни Собир Раҳимов район ички ишлар бўлимига саксон ёшлар чамасидаги оппоқ соқолли отахон кириб келди. У қаттиқ ҳаяжонланган, оёқ-қўли титрар эди. Ўнг кўзи қовоқ усти билан қон талашиб-кўкариб ётипти. Афтидан, ота бечора бирор номард муштидан қаттиқ озор топгану, бу ҳақоратга чидай олмай арзга келган бўлса керак.

Бошлиқ ана шу ўй билан отага далда бермоқчи бўлиб, чой узатди. Ота пиёладаги қайноқ чойдан бир-икки ҳўплаб олди-да, совуқданми, ё аламиданми нурсиз кўзларига қалқиб чиққан ёш томчиларини рўмоли билан артиб, сўнг титраган овозда бугун тунда уйида содир бўлган жиноят тафсилотини сўзлаб берди...

— Э, ўғлим, деди ота сўзини якунлаб, — мен-ку, йўқотган буюмларимга зиғирча ҳам ачинмайман, пулбуюм деганлари бу қўлнинг кири: бугун бор, эртага йўқ. Шу ёшга киргунча борликни ҳам, йўқликни ҳам кўп кўрдим. Лекин шундай тўқчилик замонда кечаси бегоналар уйини искаб юрадиган ҳаромхўр ғаламислар қаердан пайдо бўляпти? Ана шунисига ақлим бовар қилмаяпти, ўғлим.

— Хафа бўлманг, отахон, ахир шоли курмаксиз бўлмас экан, — деди бошлиқ отани тинчлантиришга уриниб. — Ҳалол, меҳнаткаш, покиза одамларимиз жуда кўп. Лекин аҳён-аҳёнда ана шунақанги курмаклар ҳам қўлга илиниб қоляпти. Энди менга айтинг-чи, ярим кечада уйингизга бостириб кирган ўша икки йигитдан бирортасининг башарасини эслаб қололмадингизми?

— Башараси қурсин, ўғлим, ҳаммаси юзини яшириб олган экан.

— Мабодо овози қулоғингизга таниш эшитилмадими?

— Овози дейсизми? Қарилик қурсин, ўғлим, эшитилган овоз бу кекса қулоқда турармиди, — ота энди фойдаси йўқми, дегандек бўшашиб ерга қаради-да, кейин бирдан йўқотган буюмини топиб олгандек жонланиб деди:

— Тўхтанг, дарвоқе бу муттаҳамларнинг овозини қаердадир эшитганим бор. Лекин қаерда?..

— Қаерда эшитгансиз? — бошлиқ калаванинг учи чиқаётганини сезиб, ўрнидан турди, — отахон, бир яхшилаб эслаб кўринг. Бу жуда муҳим.

— Э, йўғе, — деди ота хаёлига келган гумондан сесканиб, — бу йигитлар туз ичган дастурхонига оёқ артишига ҳеч ишонмайман.

— «Бу йигитлар» деганда кимларни назарда тутяпсиз? — сўради яна бошлиқ.

— Йўқ, улар бунақанги номаъқул кўчадан юришмайди, болам. Бекорга шубҳа қиляпсиз, — деди ота унга илтижо билан тикилиб. Улар билан ота-боладек бўлиб қолганмиз. Мамасоли дегани менинг уйимда туради. Аҳтамбой билан Маҳмуджон дегани бошқа жойда яшайди. Уччови ҳам Самарқанддан, бу ерга ўқишга келишган. Аҳтамбой билан Маҳмуджон бошқа ерда туришсаям, кунда-кунора бизникида. Кампирим ҳам уларга ўрганиб қолган. Эшикдан қораси кўринди дегунча болам-бўтам қилиб, айланиб-ўргулади. Мамасоли-ку, ўғлимиздек гап. Нонуштамиз усиз ўтмайди. У ўқишдан қайтмагунча қозондаги овқат сузилмайди. Одам одамга ўхшаганидек, қулоғим тагида қолган овоз, улардан бирининкига ўхшаса ўхшаб кетгандир...

— Яхши, — деди бошлиқ суҳбатни якунлаб, — бўлмаса Сизга рухсат. Хотиржам бўлинг. Жиноятчиларни албатта топиб, ўғирланган буюмларингизни қайтариб олиб беришга ҳаракат қиламиз.

Буни қарангки, синчковлик билан олиб борилган кузатиш ва текшириш Акром отанинг етти ухлаб тушига кирмаган нохуш далил билан якунланди. Ҳа, бу аччиқ ҳақиқат, отанинг оласи ичида ўша йигитларга бўлган ихлосини остин-устин қилиб юборди. Ярим кечада отанинг уйига бостириб кириб, зўрлик билан олиб чиқиб кетилган бир дона телевизор, стабилизатор ва уйга тўшаб қўйилган шолча-гилам Эшмуродов Аҳтам билан Ярашев Маҳмуд яшаб турган Ашуров кўчасидаги 46-уйдан, отанинг чўнтагини қоқиштириб, олинган 73 сўм пул эса Эшмуродов Аҳтам ёнидан чиққанлигига ишонгинг ҳам келмайди. Эшитган қулоқ беихтиёр ўзига-ўзи шундай савол беради: наҳотки бу нонтепкилар шу арзимас буюм учун, бир-икки кунлик ҳаром кайфу-сафо лаззати учун, уйининг тўрига ўтказиб туз берган отанинг оппоқ соқолига қўл чўзиб, куч ишлатган бўлса?! Бу хабар қанчалик даҳшатли бўлмасин, барибир ҳақиқат эди. Акром ота бу мудҳиш далилни эшитган қулоқларига ҳатто ишонгиси келмасди. Ҳайратдан ёқасини тутамлаб ўзи емай едирган, киймай кийдирган оғриб қолганда куйинган, соғайганида суюнган, бўй-бастини кўрганда минг чандон қувнаган шўрлик ота-онанинг орзу-умидлари, ўқишга кузатаётганда остонада қўл очиб, оқ йўл тилаган муштипар она истаклари, ҳамқишлоқ тенгқурларининг яхши ниятлари, устозларининг берган ўгитлари бир кечадаёқ чилпарчин бўлиб, зое кетганига дил-дилидан ачинди.

Бугун ана шу уччала ноинсоф ўз қилмишидан пушаймон бўлиб, суднинг қора курсисида бош эгиб ўтиришибди. Хўш, нега шундай бўлди? Уларни бундай қабиҳ жиноятга қўл уришга нима мажбур этди? Келинг, ҳурматли газетхон, бошқалар таърифлаб беришга тили бормайдиган бу жиноят тафсилотини ўз оғизларидан эшитинг:

Судланувчи Худойбердиев жавоби: — Айбимга тўла иқрорман. 1982 йилда Тошкент давлат педагогика институти бадиий графика факультетига ўқишга кирдим. Шундан буён Собир Раҳимов район Қизил-Партизан кўчасидаги 32-уйда яшайман. Чиндан ҳам Акром ота менга оталик қилиб, уйининг тўридан жой берди. У кишининг хотинлари Закира буви менга оналик қилди. Кирим ювиғлиқ, ошим пишириғлиқ бўларди. Баъзан ёшликка бориб кўча санғиб, кеч қолган пайтларимда Акром ота чой устидами, кечки овқат пайтларидами фурсатини топиб, босиғлик билан йўл-йўриқ кўрсатарди. Хуллас, мен яшаб турган уйга, мен билан Самарқанддан ўқишга келган мана бу дўстларим Эшмуродов Аҳтам билан Ярашев Маҳмуд ҳам тез-тез меҳмон бўлишиб, ота билан кўп марта ҳамсуҳбат бўлиб туришган.

Гап шу ерга келганда айбдорнинг томоғига бир нарса тиқилгандек тили айланмай жим туриб қолди. Бироз ўтгач эгилган бошини кўтармай тилга кирди:

— Кечки пайт уччаламиз Аҳтамбой яшаб турган уйга тўпланиб Акром ота уйига бостириб киришни келишиб олдик. Бунда асосий айбдор мен. Мен отанинг кўрсатган мурувватига, берган тузига хиёнат қилдим.

Судланувчи Аҳтам:

— Ота бизни таниб қолмаслиги учун учаламиз ҳам юзимизни қора мато билан яшириб олдик. Аввал чол билан кампирга пичоқ ўқталиб қўрқитган бўлдик. Чол қаршилик кўрсатмоқчи бўлган эди, мен бир мушт туширдим. Чол жимиб қолди...

Бу янглиғ юзсизларча берилган жавоблар залда ўтирган катта-ю кичикнинг нафратини қўзитди. Суд мажлисининг раиси республика номидан бу нонтепкиларнинг қилмишлари устидан чиқарилган ҳукмни ўқиб эшиттирди. Лекин бу ерда гап фақат жазо муддати устида эмас.

Суд ҳукми билан берилган жазо муддати тугайди, лекин виждон азобичи? Донo халқимизда «Бир кун туз ичган жойингга қирқ кун салом» деган гап бор. Бу нонтепкилар эса ўзларига бошпана бериб, туз ичирган Акром отага шундай «мурувват» кўрсатишди.

Ҳа, суд белгилаган жазо муддати тугайди. Лекин, виждон азобининг муддати борми?

А. МУҲАММАДАЛИЕВ,
Тошкент шаҳар Собир Раҳимов район прокурори, катта адлия маслаҳатчиси.

А. ШАЙХОВ,
СССР Журналистлар союзининг аъзоси.

Редактор
Н. НАСИМОВ.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БУГУН

● МТ I

9.00 «Время».
9.50 «Мўъжизасиз мўъжизалар».
10.50 «Инсон тақдири». Бадиий фильм.
12.25 Янгиликлар.
* * *
15.00 Янгиликлар.
15.15 «Энергия». Телефильм.
15.45 РСФСР халқ артисти С. Лейферкус куйлайди.
16.30 «Шахмат мактаби». Маҳорат сабоқлари.
17.00 Концерт залида — мактаб ўқувчилари.
17.40 «Бошқирдистоннинг ўрмон комплекси».
18.15 Литва ССРда хизмат кўрсатган Давлат «Летува» академик рақс ансамблининг концерти.
18.45 «Миллионлар ленинча университети». «Меҳнат—жамият — инсон».
19.15 «Дунё воқеалари».
19.30 «Дунё ва ёшлар».
20.05 Мультфильм.
20.15 «Сайловлар олдидан».
20.35 «Ҳам ҳазил, ҳам жиддий». Киноконцерт.
21.30 «Время».
22.15 Буюк Ғалабанинг 40 йиллигига. «Солдат мемуарлари». 2-фильм. «Улар ўз орденларини ёнларида олиб юрмасликлари керак...» Телефильм.
23.15 «Дунё воқеалари».

● МТ II

9.00 Эрталабки гимнастика.
9.15—9.35 «Шаҳар атрофида». Телефильм.
12.05 — 12.40 «Оила ва мактаб». Тележурнал.
13.40 «В. Маяковский — рассом».
14.25 «Шахсий ҳаёт». Бадиий фильм, субтитр билан.
16.05 Янгиликлар.
* * *
18.30 Янгиликлар.
18.50 «Қишлоқ янгиликлари».
19.50 «Доимо сафда». Капитан Меншиковнинг мардлик сабоқлари.
20.10 Москва шаҳар С. Зуев номли Маданият уйининг духовой оркестри чалади.
20.30 «Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар».
20.45 «Ўсимликлар олами».
21.30 «Время».
22.15 «Мен бутунлай келдим». Бадиий фильм.

● ЎзТВ I

10.00 «Ахборот».
10.20 «Сўнгги қор». Телевизион бадиий фильм (рус.).
11.10 «Рус балетининг силуэтлари». Ҳужжатли фильм.
11.30 Ўқув программаси (рус.).
12.00 Болалар учун. «Ўйлаб топ» (такрорий).
12.30 Ўқув программаси.
13.00 Янгиликлар.
* * *
18.00 Янгиликлар.
18.15 Мактаб ўқувчилари учун. «Қўшиғим, жон қўшиғим».
19.00 КПСС МК октябрь Пленуми қарорлари — ҳаётга! «Сурхон-Шеробод чўли зарбдор қурилишларида» (рус.).
19.30 «Ахборот» (рус.).
19.45 «Илҳом». Ижодкор ёшлар телевизион клуби.
20.20 «Семирамида боғлари». Ҳужжатли фильм.
20.30 «Ахборот».
20.50 Иброҳимжон Исҳоқов иштирокида концерт.
21.30 Москва. «Время».
22.15 «Мустаҳкам озуқа базаси учун». Ўзбекистон Чорвачилик илмий-текшириш институтидан репортаж.
22.40 Ҳамза номидаги республика Давлат мукофотининг лауреати шоир А. Орипов нинг ижодий кечаси.
23.55 Янгиликлар.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

«ЮБИЛЕЙ» МАРКАЗИЙ СПОРТ ЗАЛИДА

19-26 февраль КУНЛАРИ
БУТУНИТТИФОҚ КОНКУРСЛАРИ ЛАУРЕАТИ
ВА ХАЛҚ МУЗИКАЛАРИ
ХАЛҚАРО ФЕСТИВАЛИ
ЛАУРЕАТИ «ҚАРАГОД» ФОЛЬКЛОР
АНСАМБЛИ.
РСФСРДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН АРТИСТ
ВЛАДИМИР ВИНОКУР
иштирокида

ЭСТРАДА ПРОГРАММАСИ

Томошалар 19, 20, 21, 25 февраль кунлари соат 17 ва 20.00 да; 22, 23, 24, 26 февраль кунлари соат 14, 17 ва 20.00 да бошланади.

Билетлар «ЮБИЛЕЙ» Марказий спорт зали ва «Узбекконцерт» кассаларида сотилмоқда.

«ЮБИЛЕЙ» Марказий спорт зали кассалари соат 11 дан 20.00 гача, «Узбекконцерт» кассалари эса соат 15 дан 20.00 гача ҳар куни ишлайди.

46-07-53, 46-03-12 телефонлари бўйича справкалар олиш мумкин.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА

27 ФЕВРАЛДАН БОШЛАБ
МОСКВА ЦИРКИ АРТИСТЛАРИНИНГ

ГАСТРОЛЛАРИ

(2 бўлимдан иборат)

Томошалар ҳар куни соат 19.30 да, шанба кунлари соат 16 ва 19.00 да, якшанба кунлари соат 13, 16 ва 19.00 да бошланади.

КОЛЛЕКТИВ БЎЛИБ КЕЛИШ УЧУН ЗАЯВКАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНМОҚДА.

Касса соат 10 дан 20.00 гача ишлайди.
Олдиндан билет сотиш кассаси очилган.

ТУРИЗМ ИШҚИБОЗЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

ТУРИЗМ ВА ЭКСКУРСИЯЛАР БЎЙИЧА
ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИ
САЁҲАТ ИШҚИБОЗЛАРИГА
ЎЗ ОТПУСКАЛАРИНИ
«ЧИМЁН» ТУРИСТИК КОМПЛЕКСИДА
ВА «ЯНГИОБОД» ТУРИСТИК БАЗАСИДА
ЎТКАЗИШНИ

ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

«ЧИМЁН» ТУРИСТИК КОМПЛЕКСИ Тошкентнинг шимолий-шарқ томонида 80 километр масофада жойлашган, Тошкентдан икки-икки ярим соат автобусда юрилганидан сўнг саёҳатчилар чиройли водийга етиб келадилар. «ЧИМЁН» туристик комплексининг 9 қаватли корпуслари шу ерда денгиз сатҳидан 1650 метр баландликда жойлашган.

Туристлар ҳамма қулайликларга эга бўлган 3 ўринли номерларда жойлашадилар. Улар «Чимён» ресторанида овқатланадилар.

Путёвка баҳоси қишда 5 кунга 45 сўм, ёзда эса 35 сўм.

5, 10, 15 ва 20 кунлик путевкалар бор.

Туристик комплексга февраль, март, апрель ойларида бориш мумкин.

«ЯНГИОБОД» ТУРИСТИК БАЗАСИ Чотқол тоғларининг жануби-шарқий ёнбағрида, денгиз сатҳидан 1500 метр баландликда. Янгиобод шаҳридан 3 километр шимолдаги Каттасой дарасида жойлашган.

Чотқол тоғларининг хушманзара этаклари бўйлаб саёҳат унутилмас таассурот қолдиради. Туристлар йўлда даралларга, шўхоқар сойлар ва шаршаралар, ҳар хил қоялар ва қорли чўққиларга дуч келадилар.

Путёвка баҳоси 5 кунга қишда 35 сўм, ёзда эса 32 сўм.

ПУТЕВКАЛАР 5, 10, 15 ва 20 КУНЛИК.

Туристик базага февраль, март, апрель ойларида бориш мумкин.

Мурожаат учун адрес: 700015, Тошкент шаҳри, Т. Шевченко кўчаси, 44-уй, 12-хона. Телефон 33-67-03.

БАЛЛОНЛАРДАГИ СУЮҚЛАШТИРИЛГАН
ГАЗДАН ФОЙДАЛАНУВЧИ

АБОНЕНТЛАР ДИҚҚАТИГА!

1984 йил июль ойидан бошлаб баллонларда келтирилган суюқлаштирилган газ учун аҳоли билан нақд пул асосида ўзаро ҳисоб-китоб қилиш тартиби жорий қилинди. Суюқлаштирилган газ билан таъминлаш тартиби ҳам белгилаб қўйилди.

АБОНЕНТ ҚУЙИДАГИЛАРГА РИОЯ ҚИЛИШИ ЛОЗИМ:

— телефон орқали ёки шахсан ўзи шаҳар, район газ таъминоти идораси ёки унинг колхозлар ва совхозлардаги участкаларига суюқлаштирилган газ келтириб бериш тўғрисида буюртма беради;

— олинган баллон учун уни ўрнатувчи слесарь билан ҳисоб-китоб қилади ҳамда ведомостга имзо қўяди.

Газ учун № 131-04 прейскуранти нархлари бўйича ҳақ тўланади.

ШАҲАР ВА ШАҲАР ТИПИДАГИ ПОСЁЛКАЛАРДА:

50 литрли баллон—20 килограмм газ—2 сўм;
27 литрли баллон—10 килограмм газ—1 сўм.

ҚИШЛОҚ ЖОЙЛАРДА:

50 литрли баллон—20 килограмм газ—2 сўм 80 тийин;
27 литрли баллон— 20 килограмм газ—1 сўм 40 тийин;

Улуғ Ватан уруши инвалидлари ва коммунал хизматлар учун имтиёзга эга шахслар газ баҳосининг 50 процентини тўлайдилар.

Газ учун буюртмалар газ қурилмаларини шаҳар, район газ таъминоти идораларида рўйхатдан ўтказган абонентлардан олинади.

Рўйхатдан ўтказилмаган газ қурилмаларига эга бўлган ёки газ ускуналарини савдо тармоғидан сотиб олган гражданлар уларни турар жойлари бўйича шаҳар, район газ таъминоти идорасида рўйхатдан ўтказишлари лозим.

ЭСЛАТИБ ЎТАМИЗ:

газ ускуналаридан фойдаланганда дераза дарчасини очишни унутманг;

ёниб турган газ ускуналарини назоратсиз қолдирманг;

газ ускуналаридан мактабгача ёшдаги болаларнинг, шунингдек, улар билан муомала қилишни билмайдиган шахсларнинг фойдаланишига йўл қўйманг;

газ плиталаридан хоналарни иситиш мақсадида фойдаланманг.

ҚУЙИДАГИЛАР МАН ҚИЛИНАДИ:

газ плиталарини ўзбошимчалик билан бир хонадан иккинчисига кўчириш;

баллонларни кўчага олиб чиқиш ва дарвоза олдида ҳамда автомагистраллар яқинида қолдириш.

Газ ускуналаридан барча носозликлар фақат газ хўжалиги ходимлари томонидан бартараф этилади.

Газ чиқиб турган ҳолда дарҳол хонани шамоллатиш, газ ускуналаридан фойдаланишни тўхтатиш ва 04 телефони орқали авария хизмати ходимларини чақириш лозим.

ГАЗ УЧУН ЎЗ ВАҚТИДА БУЮРТМА БЕРИНГ ВА УНДАН ХАВФСИЗ ФОЙДАЛАНИШ ҚОИДАЛАРИГА РИОЯ ҚИЛИНГ!

«ТАШОБЛГАЗ» ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИ.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ
/ "Ташкентская правда" /

ОРГАН ТАШКЕНТСКОГО ОБКОМА КОММУНИСТИЧЕСКОЙ ПАРТИИ УЗБЕКИСТАНА И ОБЛАСТНОГО СОВЕТА НАРОДНЫХ ДЕПУТАТОВ

БИЗНИНГ АДРЕС: 700047, ТОШКЕНТ ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32

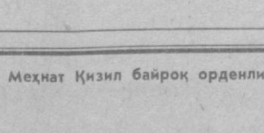

Редактор қабулхонаси—325351; редактор ўринбосарлари—335885; 325747, 337916, 325748; масъул секретарь—334808, 325353; секретариат—325750. БЎЛИМЛАР: партия турмуши—325778; саноат, капитал қурилиш ва транспорт—325749; қишлоқ хўжалиги—325647; пропаганда—325556; совет қурилиши—325645; фан, маданият ва олий ўқув юртлари—325553; адабиёт ва санъат—325767; ахборот, спорт ва ҳарбий ватанпарварлик—325733; хатлар ва оммавий ишлар—334048, 325354; фельетонлар—325556; фотомухбир—325894.

Р. 11075. А. 1641. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС: 64684. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12